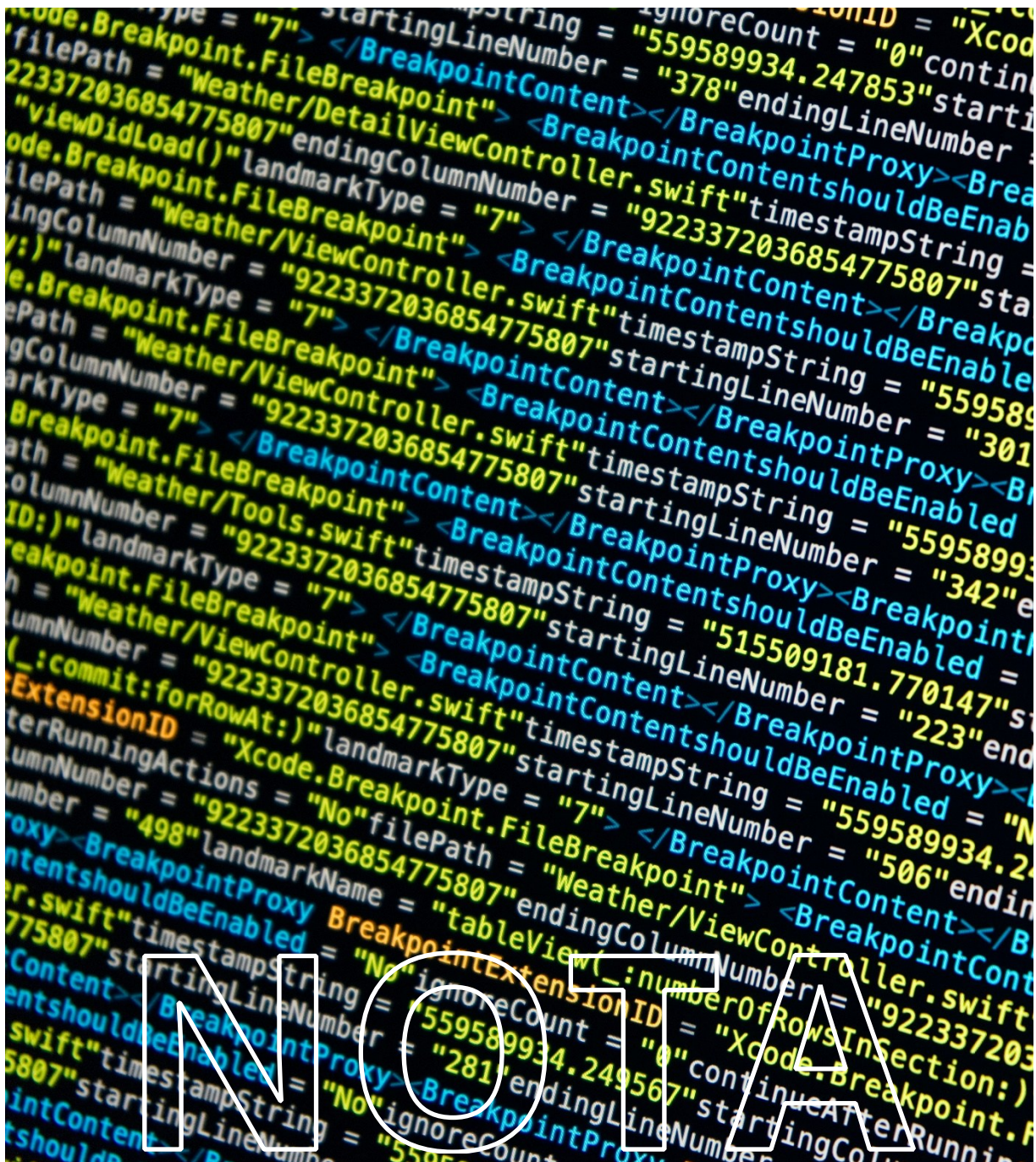

INSPIRATIENOTA

DIGITALISERING EN AI INZETTEN VOOR BETERE
REGELGEVING EN ADMINISTRATIEVE
VEREENVOUDIGING

Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen, Wetstraat 34-36, 1040 Brussel

W www.serv.be – T +32 2 209 01 11 – E info@serv.be

Disclaimer:

Deze nota werd opgemaakt door het SERV-secretariaat ter ondersteuning van het sociaal-economisch overleg en de beleidsadvisering door de sociale partners in de SERV. De bevindingen, interpretaties en conclusies in dit achtergronddocument vallen volledig onder de verantwoordelijkheid van het SERV-secretariaat en kunnen op geen enkele wijze toegeschreven worden aan de raad, een organisatie vertegenwoordigd in de raad of een lid van de raad.

Kennisname raad 10 november 2025

Contactpersoon	Stijn Wouters	swouters@serv.be
	Peter Van Humbeeck	pvhumbeeck@serv.be

De heer Matthias DIEPENDAELE

Minister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Economie, Innovatie en Industrie, Buitenlandse Zaken, Digitalisering en Facilitair Management

Martelaarsplein 19

B-1000 Brussel

Digitalisering en AI inzetten voor betere regelgeving en administratieve vereenvoudiging

Mijnheer de minister-president

Het project Regelrecht is erg belangrijk voor de sociale partners. Regeldruk, administratieve vereenvoudiging en betere regelgeving zijn al lang centrale thema's voor de SERV. De sociale partners willen dan ook binnen Regelrecht een actieve rol opnemen en mee te zorgen voor bruikbare input en concrete, gedragen resultaten.

Op vraag van de SERV is er onder de Centrale Werkgroep van Regelrecht een Technische Werkgroep Digitalisering opgericht. Deze werkgroep wil bekomen dat digitale toepassingen en AI verantwoord worden ingezet om enerzijds de opmaak van nieuwe regelgeving te vereenvoudigen en voorgenomen regelgeving te checken op regeldruk en administratieve lasten, en anderzijds bestaande regels, administratieve lasten en rapportageverplichtingen drastisch en versneld te vereenvoudigen.

De SERV werkt actief mee in deze werkgroep, maar wil tegelijk ook andere actoren buiten Regelrecht inspireren en aanspreken om mee de schouders te zetten onder de kansen die digitalisering en AI bieden voor grote en structurele vereenvoudigingen voor burgers en ondernemingen, voorbij de aanpassing van welbepaalde administratieve lasten in individuele regelgeving.

De SERV publiceert daarom de bijgevoegde inspiratienota opgesteld door het SERV-Secretariaat met heel wat voorbeelden en goede praktijken. De SERV wil hier alvast verder mee aan de slag gaan in samenwerking met de Vlaamse overheid en andere belangstellenden.

Hoogachtend

Pieter Kerremans
administrateur-generaal

Inhoud

Samenvatting	5
Inspiratienota	7
1. Inleiding	7
2. Digitale beleidsvoering	8
2.1 Componenten van digitale beleidsvoering	9
2.2 Governance van digitale beleidsvoering	18
3. Toepassingsgebieden	20
3.1 Gedigitaliseerde regelgeving en regelgevingsprocessen	20
3.2 Digitale regelgevingstweelingen	26
3.3 Administratieve vereenvoudiging in de beleidsimplementatie	32

Samenvatting

Digitalisering en AI inzetten voor betere regelgeving

De digitale evolutie gaat snel en biedt ongeziene kansen voor betere regelgeving en administratieve vereenvoudiging. Meerdere landen gebruiken digitale technologieën en concepten zoals agentic AI, Linked Open Data, regelgevingstweelingen en dataruimten om het regelgevingsproces beter in te richten, regelgeving beter vindbaar te maken, rapportagelasten te verminderen enz.

Ook Vlaanderen neemt al heel wat initiatief met o.m. het ecosysteem voor digitale vereenvoudiging, Lokaal Digitaal, de Vlaamse Smart Data Space, digitale tweelingen, Kaleidos, de Vlaamse Codex en de hoofdloketten.

Het project Regelrecht biedt een hefboom om die kennis en ervaring nog meer in te zetten voor betere regelgeving en administratieve vereenvoudiging. Er is een Technische Werkgroep Digitalisering opgericht onder de Centrale Werkgroep om hierover de discussie te voeren, ideeën uit te wisselen en concrete voorstellen te doen aan de Centrale Werkgroep.

Met deze inspiratienota wil de SERV bijdragen aan de werkzaamheden van de Technische Werkgroep Digitalisering maar ook andere actoren inspireren en aanspreken om mee de schouders te zetten onder de kansen die de digitalisering biedt voor betere regelgeving en administratieve vereenvoudiging.

De nota vertrekt van het concept van *digital ready policymaking* (DRPM) of digitale beleidsvoering van de OESO. Digitale beleidsvoering maakt met name gebruik van digitale technologieën zoals (agentic) Artificiële Intelligentie (AI), Linked Open Data (LOD), dataruimten en persoonlijke datakluizen om regeldruk, nalevingskosten en administratieve lasten structureel te verminderen.

Een voorbeeld kan het potentieel van een digitale beleidsvoering voor betere regelgeving en administratieve vereenvoudiging verduidelijken.

Digitale tools voor de opmaak van betere nieuwe regelgeving

Jaarlijks komt veel nieuwe regelgeving tot stand. De complexiteit en effecten kunnen leiden tot aanzienlijke administratieve lasten en nalevingskosten voor ondernemingen en burgers. Deze lasten en kosten zijn niet alleen een bron van irritatie en hinder, maar kunnen ook innovatie, groei, opname van rechten enz. in de weg staan.

Een belangrijke verklaring voor complexiteit, hoge nalevingskosten en onbedoelde effecten is dat de voorbereiding en uitwerking van nieuwe regelgeving gebeurt zonder gestructureerde checks voor wet kwaliteit (cf. Vlaamse kenmerken goede regelgeving). Er zijn wel taal- en legistische adviezen, wetgevingstechnische richtlijnen en richtlijnen voor een nota aan de Vlaamse Regering of een memorie van toelichting, maar die omvatten niet alle belangrijke aspecten voor goede regelgeving en ze worden ook niet altijd toegepast in de praktijk.

Een digitale beleidsvoering kan de wetgevingskwaliteit en digitaalvriendelijkheid drastisch verhogen. Digitale tools kunnen wetgevingsambtenaren ondersteunen bij het opstellen van regelgeving, wat helpt om mogelijke administratieve lasten in voorgenomen regelgeving te identificeren en voorkomen. Die tools vertalen wetgevingstechnische richtlijnen naar standaardstructuren voor regelgeving, stellen modelprocedures ter beschikking (bv. voor subsidiereglementen) of roepen reeds bestaande definities op (bv. 'woning', 'inkomen' ...). Slimme assistenten die getraind worden voor een specifieke rol of taak kunnen o.a. checks uitvoeren op voorgenomen nieuwe decreten en besluiten voorafgaand aan de politieke bespreking. Het gaat dan over checks zoals anomalie-detectie op definities, tegenstrijdigheden, foutieve verwijzingen, controle op dubbele gegevensopvraging of op papieren verplichtingen.

Veel andere toepassingen

Naast deze voorbeelden zijn er tal van andere technologieën en toepassingen die kunnen helpen om procedures administratief te vereenvoudigen, regelgeving beter bekend te maken, wetten slimmer te ontwerpen en publieke dienstverlening persoonlijker te maken.

Deel 1 van deze inspiratienota licht deze technologieën toe en schenkt ook aandacht aan de randvoorwaarden (governance) voor een digitale beleidsvoering.

Deel 2 kijkt naar drie toepassingsgebieden.

- *Gedigitaliseerde regelgeving en digitale regelgevingsprocessen* om regelgeving beter doorzoekbaar te maken, de wetgevingskwaliteit en digitaalvriendelijkheid van regelgeving te vergroten, en te zorgen voor een vlottere inzetbaarheid in digitale regelgevingstweelingen, publieke dienstverlening en bedrijfssystemen.
- *Digitale regelgevingstweelingen* om regelgeving beter vindbaar te maken, bestaande regelgeving te vereenvoudigen en beleid uit te testen.
- *Administratieve vereenvoudiging in de beleidsimplementatie* om de publieke dienstverlening eenvoudiger te maken en gegevensuitwisselingen met de overheid zoals rapportageverplichtingen te vereenvoudigen.

Inspiratienota

1. Inleiding

Deze inspiratienota onderzoekt hoe digitalisering kan bijdragen aan betere regelgeving en administratieve vereenvoudiging.

De aanleiding voor deze inspiratienota – en voor de eerdere inspiratienota van de SERV¹ – is de groeiende complexiteit en regeldruk die burgers, ondernemingen en overheden ervaren. Die leidt nu vaak tot onnodig hoge nalevingskosten, onduidelijkheid en administratieve lasten.

Deze inspiratienota vertrekt van het concept van een digitale beleidsvoering of *digital ready policymaking* (DRPM) zoals door de OESO gepromoot. Het betekent dat de overheid digitale technologieën en concepten zoals Artificiële Intelligentie (AI), Linked Open Data (LOD) en dataruimten gebruikt om het regelgevingsproces efficiënter te organiseren, regelgeving transparanter en toekomstbestendig te maken en regelgeving makkelijker te laten aansluiten op digitale diensten.

Deel 1 van deze nota licht eerst toe wat een digitale beleidsvoering inhoudt en welke randvoorwaarden (governance) daarbij belangrijk zijn.

Deel 2 kijkt vervolgens naar drie toepassingsgebieden:

- *Gedigitaliseerde regelgeving en regelgevingsprocessen* om regelgeving beter doorzoekbaar te maken, de wetgevingskwaliteit en digitaalvriendelijkheid van regelgeving te vergroten, en te zorgen voor een vlottere inzetbaarheid in digitale regelgevingstweelingen, publieke dienstverlening en bedrijfssystemen.
- *Digitale regelgevingstweelingen* om regelgeving beter vindbaar te maken, bestaande regelgeving te vereenvoudigen en beleid uit te testen.
- *Administratieve vereenvoudiging in de beleidsimplementatie*, om de publieke dienstverlening eenvoudiger te maken en gegevensuitwisselingen met de overheid zoals rapportageverplichtingen te vereenvoudigen.

De nota haakt in op de eerdere inspiratienota bij het SERV-advies 'Regelrecht op doel' en andere SERV adviezen², wetenschappelijke inzichten, buitenlandse praktijken en ook Vlaamse initiatieven. Want ook Vlaanderen beschikt al over sterke bouwblokken, kennis en ervaring op basis van

¹ SERV (2025). [Advies Regelrecht op doel](#).

² SERV (2025). [Advies Regelrecht op doel](#).

SERV (2024). [Advies Bestuurlijke beleidsnota's 2024-2029](#).

SERV (2024). [Advies performante overheid in de volgende regeerperiode](#).

SERV (2023). [Advies en rapport werk maken van interoperabiliteit voor een digitale overheid en economie](#).

programma's en projecten als Lokale Besluiten als geLinkte Open Data (LBLOD), de Vlaamse Smart Data Space (VSDS), de Vlaamse Codex en Kaleidos.³ Het komt er o.a. op aan om die nog meer te benutten voor administratieve vereenvoudiging en betere regelgeving.

2. Digitale beleidsvoering

Deze inspiratienota vult digitalisering in vanuit het concept digitale beleidsvoering. Dit deel zet het concept van digitale beleidsvoering uiteen. Een digitale beleidsvoering of *digital ready policymaking (DRPM)* is een systematische benadering om digitale tools in te zetten in de beleidsvoorbereiding, het regelgevingsproces en de beleidsimplementatie om te zorgen voor betere regelgeving en administratieve vereenvoudiging voor burgers, ondernemingen en overheden.

Een digitale beleidsvoering richt zich op:

- een efficiënter en meer datagedreven regelgevingsproces
- meer transparante, kwaliteitsvolle en digitaalvriendelijke regelgeving, die ook toekomstbestendig is ten opzichte van nieuwe digitale technologieën
- regelgeving die makkelijk bruikbaar is in dienstverleningsprocessen en bedrijfssystemen.

Een digitale beleidsvoering wil daartoe:

- bestaande regelgeving beter doorzoekbaar maken, o.m. via digitale tweelingen. Dat laat toe om makkelijker juridische definities te harmoniseren en regelgeving op elkaar af te stemmen en makkelijker de beleidsimpact inschatten. Wetgevingsvisualisatietechnieken zoals *knowledge graphs* en *process maps* ondersteunen dat onderzoek ondersteunen.
- het regelgevingsproces digitaliseren door o.a. in een platform te voorzien dat alle dossierstromen in een regelgevingsproces ontsluit en visualiseert voor alle betrokkenen.
- *digital ready drafting* stimuleren om de wetgevingskwaliteit en digitaalvriendelijkheid te verbeteren door digitale tools te ontwikkelen die helpen bij het schrijven van regelgeving en checks uitvoeren op bv. duidelijke en toekomstbestendige taal, hergebruik van dataconcepten, vermijden van dubbele datavereisten (*once only*) of vereisten die een automatische verwerking (binnen een wettelijk kader) verhinderen.
- de toepassing en effectiviteit van systemen van effectbeoordeling en impactanalyse (zoals een regeldruktoets) bevorderen door digitale tools, data en AI verantwoord in te zetten in beleidsprocessen en de voorbereiding van nieuwe regelgeving.
- regelgeving eenvoudiger vindbaar en uitvoerbaar maken en uitvoerbaar voor publieke dienstverleners, ondernemingen en burgers, bv. in het kader van rapportageverplichtingen of automatische rechtentoekenning.

³ Zie ook Vlaamse Regering (2025). [Digitale Strategie van Vlaanderen](#).

Regelgeving in een digitale vorm opstellen (als LOD of als code) maakt de stappen hierboven mogelijk een instrument om de stappen hierboven mogelijk te maken (cf. *infra*, gedigitaliseerde regelgeving).

In wat volgt licht **deel 1.1** verschillende componenten van digitale beleidsvoering toe. Belangrijk om daarbij mee te nemen is dat al deze componenten op elkaar ingrijpen: samen vormen ze een ecosysteem waarin data en regels vlot kunnen stromen. **Deel 1.2** kijkt naar de governance van digitale beleidsvoering als belangrijke randvoorwaarde om te kunnen vereenvoudigen.

2.1 Componenten van digitale beleidsvoering

Digitale beleidsvoering maakt gebruik van digitale technologieën zoals Artificiële Intelligentie (AI), Linked Open Data, regelgeving als code, persoonlijke datakluisen en dataruimten. Deze technologieën worden in hierna kort toegelicht, samen met hun potentieel voor betere regelgeving en administratieve vereenvoudiging.

Artificiële Intelligentie (AI)⁴

AI verwijst naar systemen die in staat zijn om op basis van data patronen te herkennen, voorspellingen te doen of beslissingen te ondersteunen. Waar klassieke software vooral vooraf vastgelegde instructies uitvoert, kan AI leren uit gegevens en zich aanpassen.

AI en diverse AI-technologieën zoals agentic AI worden vandaag al ingezet in de interne overheidswerking en voor publieke dienstverlening.⁵ AI biedt ook heel wat potentieel om regelgeving beter toepasbaar maken, administratieve lasten te verminderen en burgers en ondernemingen sneller van correcte informatie te voorzien.

- AI kan gebruikt worden om grote hoeveelheden juridische en beleidsdocumenten te analyseren. Dit maakt het mogelijk om inconsistenties, tegenstrijdigheden of lacunes sneller te detecteren (cf. *infra*, digitale regelgevingstweelingen).
- AI kan een eerste controle uitvoeren op aangeleverde gegevens, zodat burgers of ondernemingen minder bewijsstukken moeten aanleveren (cf. *infra*, publieke dienstverlening vereenvoudigen). Ook kan AI formulieren vooraf invullen op basis van reeds beschikbare data.
- Door trends in data te herkennen, kan AI beleidsmakers helpen om de gevolgen van bepaalde beleidsmaatregelen te simuleren (cf. *infra*, digitale regelgevingstweelingen).
- Digitale assistenten op overheidswebsites kunnen burgers en bedrijven helpen met regelgeving of administratieve procedures beter vindbaar en leesbaar te maken (cf. *infra*, digitale regelgevingstweelingen; publieke dienstverlening vereenvoudigen).

⁴ JRC (2025). [Generative AI Outlook Report](#).

Agentic State (2025). [The Agentic State. Rethinking Government for the Era of Agentic AI](#).

⁵ Álvarez González, E. M. (2022). [Artificial Intelligence as a Tool to Make Better Regulations](#). *European Review of Digital Administration & Law*, 3(2), pp. 207-224.

OESE (2025). [Governing with Artificial Intelligence](#).

- Agentic AI kan ingezet worden als slimme assistent om nieuwe regelgeving op te stellen of checks uit te voeren op bestaande of voorgenomen nieuwe regelgeving, zoals inconsistent taalgebruik maar ook op bv. onnodige administratieve lasten of rapportageverplichtingen (*only once*), interoperabiliteit, of bepaalde beleidsinhoudelijke aspecten (bv. impact op alleenstaanden).

AI vervangt in deze context menselijke besluitvorming niet, maar dient als een ondersteunend instrument, bv. om digitale checks uit te voeren zodat dubbele definities vermeden worden in regelgeving. Verschillende van de componenten in dit deel van de nota steunen op AI, bv. om regelgeving om te zetten in een machineleesbare versie.

Tegelijk vergt de inzet van AI duidelijke randvoorwaarden, zoals transparantie over welke AI-toepassingen gebruikt worden en hoe ze werken (zgn. uitlegbare AI of *explainable AI*) (o.a. via een algoritmeregister), juridische en ethische kaders om discriminatie of onbedoelde effecten te vermijden en een performante data-infrastructuur met kwaliteitsvolle (trainings)data, logging en audittrails, *human-in-the-loop-by-design* enz.

Gelet op de onzekerheden van AI zijn testbeds en sandboxen zeer belangrijk om AI's te testen.⁶ Bij digitale beleidsvoering zitten de risico's voornamelijk bij publieke dienstverlening of handhaving, waar beslissingen op basis van foute adviezen van AI-tools grote gevolgen kunnen hebben zoals het niet toekennen van bepaalde rechten.

Vlaanderen wil AI op een verantwoorde manier inzetten.⁷ Voor de interne overheidswerking heeft de Vlaamse overheid zes principes opgesteld voor de overheden in Vlaanderen die zich in de volgende slagzin laat samenvatten: "AI binnen overheden in Vlaanderen is democratisch, betrouwbaar, mensgericht en duurzaam, met correct gebruik en beheer van data en toegepast met kennis van zaken." Met de principes rond het AI Expertisecentrum van Digitaal Vlaanderen en instrumenten als het AI Playbook en de AI richtlijnen is er heel wat ondersteuning voor instanties en lokale besturen.

De Vlaamse overheid gebruikt AI op diverse manieren in de interne overheidswerking en dienstverlening.⁸ Een interessante *proof-of-technology* was Ulysses.ai van Sandbox Vlaanderen, waarmee men met een Large Language Model (LLM) probeerde om binnen de Vlaamse overheid parlementaire vragen efficiënter te beantwoorden.

⁶ Pratt, J., & Khan, T. (2025). [Preparing for AI Agent Governance A research agenda for policymakers and researchers](#). Partnership for AI.

⁷ Zie o.a. Vlaamse Regering (2025). [Digitale Strategie van Vlaanderen](#), p. 23 e.v.

⁸ Digitaal Vlaanderen (2025). [AI-radar](#).

Zie bv. verschillende experimenten van Sandbox Vlaanderen. Diependaele, M. (2025). [Antwoord op schriftelijke vraag nr. 429](#).

Linked data⁹

Linked Data is een methode om gestructureerde gegevens (op het web) te publiceren en met elkaar te verbinden. Het idee achter Linked Data is om gegevens niet langer op te slaan in geïsoleerde silo's, maar ze op een gestandaardiseerde manier toegankelijk maken en ervoor zorgen dat ze zowel door mensen als machines kunnen worden gelezen. Dat laat toe om data makkelijker aan elkaar te koppelen en de maatschappelijke waarde van de data te vergroten.

Werken met Linked Data zorgt er bv. voor dat data makkelijker rechte lijnen gehaald kan worden uit de processen die deze data genereren. Door Linked Data hoeven data bij data-uitwisselingen niet handmatig gekopieerd te worden en in een aparte applicatie te worden ingegeven. De data kunnen eenvoudig geüpload worden of rechtstreeks door een applicatie uit een linked databron worden opgehaald. Potentiële voordelen zijn o.a.:

- Het makkelijker vindbaar, raadpleegbaar en integreerbaar maken van data uit verschillende bronnen zoals sensoren, databanken enz.¹⁰
- Betere datakwaliteit (bv. actualiteit, volledigheid en vindbaarheid).
- Minder kosten voor het publiceren en delen van data.

LOD doet de lasten voor administraties, ondernemingen, organisaties en onderzoekers significant dalen. Doordat de regelgeving machineleesbaar is, kunnen die immers makkelijker wetgeving implementeren, informatie opzoeken, met elkaar vergelijken of er zelf dienstverlening rond bouwen. Denk bijvoorbeeld aan een horecafederatie die de info uit alle terrasreglementen in Vlaanderen bundelt, een middenveldorganisatie die per gemeente een overzicht maakt van de beschikbare energiesubsidies of een onderneming die informatie over beschikbare bedrijventerreinen zoekt. Academische onderzoekers kunnen bv. tools ontwikkelen om stemgedrag van gemeenteraadsleden te analyseren.

Linked Open Data (LOD) zijn een toepassing van Linked Data waarbij de gepubliceerde gegevens open data zijn, dus open en vrij toegankelijk zijn voor iedereen via open licenties.¹¹ Het doel van LOD is om het delen van gegevens tussen verschillende organisaties en domeinen te vereenvoudigen, innovatie toe te laten doordat de open data in nieuwe diensten en producten kan verwerkt worden en transparantie ten aanzien van de gebruiker of de burger vergroten.¹²

⁹ SERV (2023). [Rapport interoperabiliteit](#), pp. 49-51.

Voor een overzicht van de verschillende aspecten van linked open data, zie ook Meemoo (2025). [Wat is linked open data?](#)

¹⁰ Zie bv. de kennisdatabank van Meemoo in de cultuursector. Meemoo (2025). [Wat is linked open data?](#)

¹¹ Open data kunnen zelf ook voor administratieve vereenvoudiging zorgen, zoals bv. notificaties krijgen bij innames in het openbaar domein of publieke en private formulieren invullen via adresdata.

¹² SERV (2025). [Lokale besluiten als gelinkte open data](#).

Agnoloni, T., Francesconi, E., Sagri, M.T., & Tiscornia, D. (2011). [Linked data in the legal domain](#). In *Proceedings of the 2011 Italian Chapter of the Association for Information Systems (ITAIS2011)*. Rome: LUISS University press.

ABB (2025). [Wat zijn gelinkte open data](#).

Linked Data Event Streams (LDES) is een methode ontwikkeld door Digitaal Vlaanderen en imec om data te publiceren, als alternatief voor zgn. *data dumps* (het volledig moeten downloaden van een database bij iedere update) en *querying API's* (API's op maat van een specifieke gebruiker die specifieke zoekopdrachten mogelijk maken). LDES zorgt ervoor dat real time data samen met de noodzakelijke contextinformatie in de vorm van Linked Data worden ontsloten, wat bv. nuttig is bij het ontsluiten van sensordata.¹³ Een toepassing van LDES is het versturen van updates van het Generiek Informatieplatform Openbaar Domein (GIPOD) voor de real-time visualisatie van hindernissen op het openbaar domein.¹⁴

In Vlaanderen is er heel wat expertise rond LOD, o.a. opgebouwd door het LBL0D-programma (Lokale Besluiten als Gelinkte Open Data) van ABB, waarbij men digitale lokale besluiten opstelt en als LOD ter beschikking stelt voor toepassingen en gebruikers.¹⁵ Het LBL0D-programma is uitgegroeid tot een ecosysteem voor digitale vereenvoudiging.¹⁶ DKBUZA ontsluit via Kaleidos de documenten van de besluitvorming van de Vlaamse Regering aan de hand van LOD.¹⁷ De Vlaamse Codex is in zijn geheel als LOD beschikbaar.¹⁸ Ook de Lokale Producten- en Dienstencatalogus (LPDC) en de Interbestuurlijke Producten- en Dienstencatalogus (IPDC) steunen op LOD en LDES.

Regelgeving als code¹⁹

Regelgeving als code (*Rules as Code*) betekent dat er naast de versie in mensentaal ook een versie beschikbaar wordt gesteld met code die rechtstreeks in IT-systemen gebruikt wordt (een zgn. *machine-consumable* versie). Meer en meer bedrijfsprocessen en dienstverleningsprocessen verlopen digitaal. 'Machines' zijn steeds vaker naast mensen een gebruiker of uitvoerder van regelgeving (naleving regels, aanvraag vergunningen en subsidies, checken of men in aanmerking komt voor een bepaald recht). Ondernemingen moeten nu telkens zelf regels in mensentaal (*natural language*) (laten) omzetten in digitale regels in hun eigen processen.²⁰

¹³ Zie SERV (2023). [Rapport interoperabiliteit](#), p. 51.

¹⁴ Digitaal Vlaanderen (2025). [Visualisatie hindernissen openbaar domein met LDES](#).

¹⁵ ABB (2025). [Lokale Besluiten als gelinkte Open Data](#).

Zie ook SERV (2023). [Rapport interoperabiliteit](#), pp. 83-87.

¹⁶ Crevits, H. (2024). [Beleidsnota Binnenlands Bestuur en Stedenbeleid 2024-2029](#), p. 23.

Crevits, H. (2025). [Beleids- en begrotingstoelichting Binnenlands Bestuur en Stedenbeleid Begroting 2026](#), pp. 20-21.

¹⁷ DKBUZA (2025). [Kaleidos](#).

SERV (2023). [Rapport interoperabiliteit](#), p. 87.

¹⁸ SERV (2023). [Rapport interoperabiliteit](#), p. 87.

¹⁹ OESO (2020). [Cracking the code](#).

²⁰ Bv. veranderingen in de frequentie van rapportageverplichtingen.

Regelgeving aan de bron als code opstellen en ontsluiten zorgt voor:

- administratieve lastenverlaging, aangezien ondernemingen (en instanties en lokale besturen) minder tijd moeten spenderen aan het zelf omzetten van regelgeving in code.
- een snellere implementatie van regelgeving.
- een meer eenduidige interpretatie van regels in mensentaal in digitale regels.

Regelgeving als code biedt in eerste instantie vooral potentieel voor prescriptieve regels.

Die zijn immers eenvoudiger in computercode om te zetten dan complexe normen of contextafhankelijke regels. Het gaat dan bv. om bepaalde fiscale en sociale wetgeving of stedenbouwkundige voorschriften. Daarnaast zit er ook heel wat potentieel in het gebruik van regelgeving als code voor datagedreven beleidsvoorbereiding (cf. *infra*, deel 2.1).

De code kan onderdeel zijn van de publicatie van regelgeving of zijn weerslag krijgen in een algoritmeregister.²¹

Een algoritmeregister is een database waarin instanties de algoritmes publiceren die ze in hun dienstverleningsprocessen hanteren. Dat geeft transparantie, bv. in het kader van uitlegbare AI (*explainable AI*). Algoritmeregisters zorgen er ook voor dat algoritmes en toepassingen van elkaar kunnen gescheiden worden, nadat interoperabiliteit ook al de scheiding tussen data en toepassingen heeft mogelijk gemaakt. De voordelen daarvan zijn tweërlei:

- Toepassingen hoeven niet meer aangepast te worden na bepaalde aanpassingen in regelgeving (bv. wijzigingen in inkomenscategorieën voor het bekomen van een bepaalde toelage).
- Geïntegreerde publieke (en semipublieke) dienstverlening is eenvoudiger te realiseren (o.a. zgn. *customer journeys*), aangezien ze (deels) hergebruik maken van gestandaardiseerde processen. Toepassingen kunnen eenvoudiger gebruik maken van verschillende bronnen van regelgeving, bv. van verschillende overheidsniveaus.

Regelgeving als code kan daarnaast ook helpen om nieuwe regelgeving betere uitvoerbaar te maken. Door reeds in de beleidsvoorbereiding de code simultaan met de regelgeving te schrijven (*parallel drafting*) houdt de regelgeving in mensentaal beter rekening met de uitvoerbaarheid van de regelgeving door machines, worden vage of dubbelzinnige formuleringen voorkomen en is de regelgeving makkelijker inzetbaar in modellen om de verwachte impact van nieuwe regels in te schatten (zie onderstaande kader).

²¹ SERV (2023). [Rapport interoperabiliteit](#), p. 45.

Voor een discussie van de authentieke waarde van de code, zie OESO (2020). [Cracking the code](#) en Brainbox (2021). [Legislation as code for New Zealand](#).

FLINT²²

FLINT is een soort brugtaal tussen wetten in gewone taal en software. Het is ontwikkeld om wetten en regels te vertalen naar een digitaal formaat. FLINT is er met name op gericht de logica achter wetten, zoals 'wie heeft recht op wat en onder welke voorwaarden,' om te zetten in machineleesbare code. Dit is de basis voor 'regelgeving als code'. FLINT laat toe om bestaande regelgeving transparanter te maken en administratieve verplichtingen vlotter te automatiseren. Het kan daarnaast helpen om bij het opstellen van nieuwe wetgeving onduidelijkheden, tegenstrijdigheden en onbedoelde gevolgen te vermijden.

Concreet verknijpt FLINT wetgeving in een logische structuur (acties, regels, voorwaarden, gevolgen ...). Stel dat een wet een reeks instructies is: "Als dit gebeurt (conditie), dan volgt dit (actie)." FLINT modelleert deze instructies heel precies. Het beschrijft wie de actoren zijn (bv. een burger, een bedrijf of de overheid), wat hun rollen zijn, welke acties ze kunnen uitvoeren en welke regels bepalen of een actie is toegestaan of verplicht:

- Actoren: De mensen of organisaties die met de regels te maken hebben.
- Acties: De handelingen die door de regels worden beschreven, zoals "een aanvraag indienen" of "een vergunning krijgen."
- Voorwaarden: De vereisten die moeten worden voldaan voordat een actie kan plaatsvinden (bv. "je moet 18 jaar of ouder zijn").

Door deze elementen in een gestructureerd digitaal model te vangen, kan FLINT:

- Regels traceerbaar maken: Je kunt precies zien hoe de regels zijn geïnterpreteerd en toegepast, wat zorgt voor consistentie en transparantie.
- Samenwerking verbeteren: Juridische experts kunnen samenwerken met IT-specialisten om de wetten in code om te zetten, waardoor ze zeker weten dat de digitale versie de oorspronkelijke wet correct weergeeft.
- Herbruikbaar zijn: De gemodelleerde regels kunnen in verschillende softwaretoepassingen worden gebruikt, zoals in websites van de overheid, apps voor burgers of in interne systemen.

FLINT wordt op twee manieren worden ingezet om regelgeving te verbeteren.

1. Bestaande wetten vereenvoudigen en administratieve lasten verminderen. Door bestaande wetten te vertalen naar FLINT-code, kan men automatisch controleren op inconsistenties en overlappingen.

- Analyse van wetgeving: De FLINT-modellen kunnen analyseren hoe regels met elkaar samenhangen, of er tegenstrijdigheden zijn en waar regels onnodig ingewikkeld zijn. Dit helpt beleidsmakers om de wetgeving te stroomlijnen.
- Digitale dienstverlening: De FLINT-modellen kunnen worden geïntegreerd in digitale platforms, zoals websites of apps. Een burger die een aanvraag wil doen, hoeft niet meer een ingewikkelde wet door te spitten. De software kan direct, op basis van de FLINT-code, bepalen of de burger in aanmerking komt en welke stappen er nodig zijn. Dit versnelt processen, verlaagt de drempel voor burgers en vermindert de administratieve last.

2. Nieuwe regelgeving beter maken. FLINT is ook nuttig voor:

- Simulatie en impactanalyse: Door een concept van een wet in FLINT te modelleren, kan men de verwachte impact van de nieuwe regels simuleren en bv. laten zien hoe de wet verschillende groepen (bv. burgers, bedrijven) zal beïnvloeden en of er onbedoelde gevolgen zijn. Dit helpt beleidsmakers om inzicht te krijgen in de effecten en ongewenste gevolgen te vermijden.
- Procesvalidatie: Door de logica van de nieuwe wet in FLINT te tonen, kan men controleren of de regels duidelijk en eenduidig zijn. Vage of dubbelzinnige formuleringen komen sneller aan het licht. Dit zorgt

²² Breteler, J., van Gessel, T., Biagioni, G., & van Doesburg, R. (2023). [The FLINT Ontology: An Actor-Based Model of Legal Relations](#). In A. Krisnadhi, M. Keet, & M. Lefrançois (Eds.), Knowledge Graphs: Semantics, Machine Learning, and Languages (Studies on the Semantic Web, Vol. 56, pp. 227–234). IOS Press.

ervoor dat de uiteindelijke wet beter is geformuleerd en gemakkelijker kan worden uitgevoerd. Dit voorkomt problemen bij de implementatie.

O.a. de digitale tweeling in New South Wales en Ohio steunen op FLINT. Het Gemeentehuis van de Toekomst-project 'Slimme raadpleegomgeving in de broekzak van de burger' maakt bv. gebruik van FLINT om lokale besluiten makkelijker doorzoekbaar te maken.²³

Persoonlijke datakluisen²⁴

Persoonlijke datakluisen zijn digitale databanken en toepassingen waar burgers en ondernemingen op een veilige manier gegevens in kunnen steken en uitwisselen met overheden, ondernemingen en andere burgers. Het doel van persoonlijke datakluisen (of *Personal Data Store*, PDS, of *Personal Online Data Store*, POD) is om data, identiteit en applicaties van elkaar los te koppelen. Daardoor worden data niet meer in aparte datasilo's opgeslagen bij service providers, maar in een of meerdere (interoperabele) POD's. Dat maakt gedecentraliseerde webapplicaties mogelijk. Applicaties van service providers werken dan niet meer uitsluitend op basis van de data uit silo's, maar op basis van de data die een gebruiker uit zijn POD ter beschikking stelt. Dat moet leiden tot meer controle- en gebruiksrechten voor gebruikers over wie welke data onder welke voorwaarden en voor welke toepassingen mag gebruiken voor welke periode.

Een toepassing van persoonlijke datakluisen is het veilig ontsluiten van persoonlijke gezondheidsdata zoals hartslag, slaapritme of medicatiehistoriek met artsen of zorgverleners. Woningdata delen in verband met energieverbruik, EPC-certificaten en isolatiegegevens kan dan weer helpen bij het krijgen van gerichte renovatieadviezen en premies. Burgers kunnen via een persoonlijke datakluis ook de wijziging van hun adres snel doorgeven aan semipublieke en private dienstverleners zoals banken, mutualiteiten, energieleveranciers of telecomproviders.

De Vlaamse overheid zet in op de ontwikkeling en implementatie van persoonlijke datakluisen aan de hand van de Solid-standaard. Burgers krijgen een eenduidige en gebruiksvriendelijke toegang tot datakluisen om hun gegevens en documenten makkelijk terug te vinden en te delen. Athumi zet ook in op het laten aansluiten van ondernemingen op het datakluisenplatform voor het afnemen van de data en het aanleveren van datapunten.²⁵

²³ Digitaal Vlaanderen (2025). [Applicatieprofiel Slimme Raadpleegomgeving](#).

²⁴ SERV (2023). [Rapport interoperabiliteit](#), pp. 60-61.

²⁵ Vlaamse Regering (2025). [Digitale Strategie van Vlaanderen](#), p. 30.

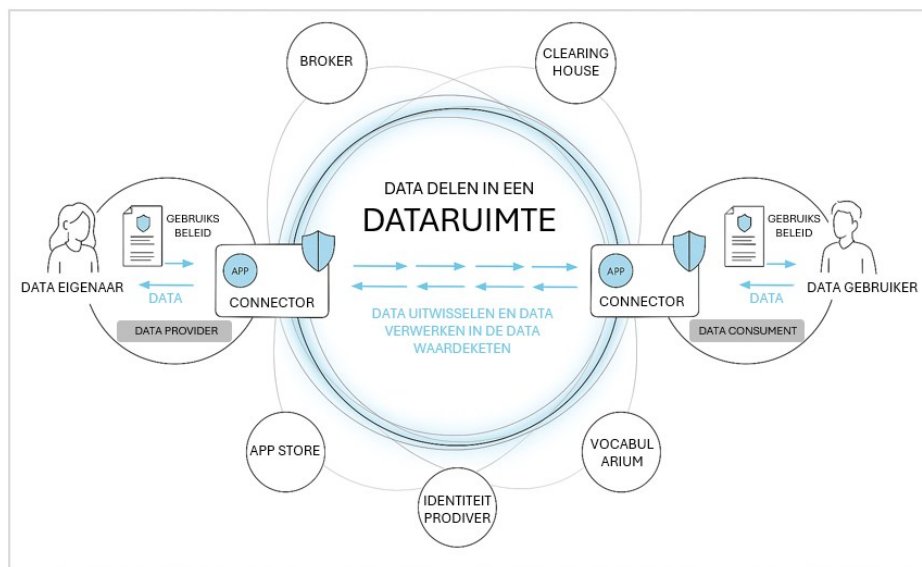
Diependaele, M. (2025). [Beleids- en begrotingstoelichting Digitalisering en Facilitair Management Begroting 2026](#), p. 28.

Dataruimten²⁶

Een dataruimte of *data space* is een geheel van afspraken om data uit te wisselen tussen overheden, ondernemingen en burgers. Die data-uitwisselingen verlopen niet via een centraal platform, maar decentraal. Een afsprakenkader met afspraken op juridisch, organisatorisch, semantisch en technisch vlak zorgt ervoor dat de data tussen actoren in vertrouwen uitgewisseld kan worden.

Zoals de onderstaande figuur verduidelijkt wisselen burgers, ondernemingen, organisaties en instanties data afwisselend uit in een rol van consument en producent van data. Data-intermediarissen verbinden vraag en aanbod tussen dataproducten en -consumenten. Die data-intermediarissen kunnen een vertrouwde derde partij zijn (*Trusted Third Party*, TTP) of zelf een dataproducent of datagebruiker zijn.

Figuur 1 Data delen in een dataruimte

Bron: [International Data Spaces](#) (Eigen vertaling).

Dataruimten bieden wat potentieel, voornamelijk doordat ze de transactiekosten voor het uitwisselen van data verlagen. Wat administratieve vereenvoudiging betreft kan een dataruimte er o.a. voor zorgen dat:

- bij aangifteprocedures data semiautomatisch uit de bedrijfseigen systemen van bv. rapportageplichtige ondernemingen wordt gehaald.²⁷
- aanvraagformulieren data rechtstreeks uit de eigen bedrijfssystemen (en overheidssystemen) kan halen.

²⁶ SERV (2023). [Rapport interoperabiliteit](#), pp. 56-61.

Voor een gedetailleerde omschrijving, zie Departement Zorg (2025). [Vlaamse Health Data Space project. Eindrapport](#).

²⁷ SERV (2023). [Rapport interoperabiliteit](#), p. 144.

- er een overzicht is van data- en rapportagevragen zodat bv. het meervoudig opvragen van dezelfde data en informatie vermeden kan worden.²⁸

De Europese Commissie werkt momenteel aan 14 thematische Europese dataruimten, gezamenlijke bouwblokken en juridische en technische ondersteuning in de vorm van o.m. specificaties, richtlijnen en datamodellen.^{29 30}

Vlaanderen is op verschillende niveaus betrokken in de uitwerking van dataruimten, o.a. door eigen initiatieven en door de deelname aan Europese projecten rond thematische dataruimten.³¹

- De Vlaamse Smart Data Space (VSDS) – ontwikkeld door Digitaal Vlaanderen – is een afsprakenkader met open standaarden en herbruikbare bouwblokken voor het delen van (real-time) sensordata.³² Een toepassing is de Vlaamse Water Data Space voor het uitwisselen van data zoals waterverbruiksdata en waterkwaliteitsdata.³³ De Data Space Mobiliteit ontsluit o.a. mobiliteitsdata rond verkeersmetingen.³⁴
- Slimme lokale databronnen is een project van ABB, geënt op de principes van de VSDS en de ervaring van het LBL0D-programma. (Open) gelinkte lokale databronnen worden via een dataruimte ontsloten voor het eigen lokale bestuur, andere overheden en organisaties.³⁵ Het is een voorbeeld van een virtueel dataknooppunt om bronnen van gedigitaliseerde regelgeving open te stellen (bv. via tools als *LOD-harvesters*).³⁶

²⁸ Zie bv. meervoudige rapportering zoals op Europees niveau in het kader van CSRD, CSDDD en de EU Taxonomy, in EPRS (2025). [Reporting obligations](#).

Zie ook het voornemen van de Europese Commissie om *collect once, use multiple times* te werken in de landbouwsector via de Common European Agricultural Data Space. In Europese Commissie (2025). [A Vision for Agriculture and Food](#). COM(2025) 75 final.

²⁹ In de thema's gezondheid (de European Health Data Space, EHDS), landbouw, productie, energie, mobiliteit, finance, publieke administratie, vaardigheden, de European Open Science Cloud en green deal.

Europese Commissie (2025). [Common European Data Spaces](#).

SERV (2023). [Rapport interoperabiliteit](#), pp. 72-73.

³⁰ Er zijn op niveau van de lidstaten ook heel wat initiatieven, zoals de [Belgian Data Space Alliance](#), de [Mobility Data Space](#) en [Catena-X](#) in Duitsland en de [National Tourism Data Space](#) in Oostenrijk.

³¹ Zie ook Vlaamse Regering (2025). [Digitale Strategie van Vlaanderen](#), pp. 20-22.

³² SERV (2023). [Rapport Interoperabiliteit](#), pp. 87-88.

Digitaal Vlaanderen (2025). [Vlaamse Smart Data Space Portaal](#).

Digitaal Vlaanderen (2025). [How to share data in the Flanders Smart Data Space](#).

Zie ook Vlaamse Regering (2025). [Monitoring relanceplan Vlaamse Veerkracht: zevende meting](#), p. 376.

³³ Digitaal Vlaanderen (2025). [Water Data Space](#).

CIW (2025). [Platform Data & Digitalisering Water](#).

³⁴ Digitaal Vlaanderen (2025). [Mobiliteit Data Space](#).

³⁵ ABB (2025). [Slimme lokale databronnen](#).

ABB (2025). [Wat is een slimme lokale bron?](#)

³⁶ SERV (2025). [Advies Regelrecht op doel](#), p. 13.

- ABB neemt deel aan de ontwikkeling van de European data space for smart communities (ds4scc) en specifiek aan het DECIDE project, dat een zgn. Decisions and Legislations Data Space wil ontwikkelen op basis van de ervaring via LBLD.³⁷ Een van de use cases in het project beoogt de koppeling van informatie uit digitale lokale besluiten over (de toegang tot) mobiliteitszones zoals autovrije zones, LEZ-zones enz. met geografische data om op die manier inzicht te geven aan beleidsmakers, maar ook burgers en ondernemingen. Een andere use case wil subsidies gerelateerd aan verduurzaming zoals particuliere woningrenovaties of de infrastructuur voor elektrische auto's beter vindbaar maken.
- Vlaanderen heeft zich met de oprichting van het Vlaams Datanutsbedrijf (athumi) geëngageerd om een horizontale governance te voorzien over dataruimten en data-ecosystemen heen met het oog op interoperabiliteit tussen die dataruimten en data-ecosystemen. Via athumi wil de Vlaamse overheid ook nieuwe data-ecosystemen stimuleren.
- Vlaanderen neemt deel aan de uitwerking van de thematische dataruimten, bv. ILVO aan de AgriDataSpace, een onderdeel van de Common European Agricultural Data Space.³⁸
- Het UiTwisselingsplatform fungeert als digitale basisarchitectuur voor de uitwisseling van cultuur- en vrijetijdsdata in het kader van het EFRO-project 'Data Spaces, Audience Data'.³⁹

Peppol is nog een voorbeeld van een dataruimte. Het Peppol-interoperabiliteitskader kan gezien worden als een dataruimte voor (publieke en private) aanbestedingsdata. Deze dataruimte zou in de toekomst ook kunnen dienen voor btw-rapportageverplichtingen in het kader van het in maart 2025 goedgekeurde VAT in the Digital Age (ViDA).⁴⁰

2.2 Governance van digitale beleidsvoering

Een digitale beleidsvoering gaat niet enkel over het uitwerken van technische componenten zoals linked data, dataruimten, dataformaten en semantische en technische standaarden (het technische luik). Het behelst evenzeer afspraken op organisatorisch niveau zoals financiering, coördinatiestructuren, datalicenties, opleidingen enz. tussen bestuursniveaus en tussen sectoren (het sociale luik). Er is bijgevolg nood aan een **adequate governance**.⁴¹ Die moet o.a. aandacht hebben voor:

- Interbestuurlijke afstemming en stakeholderoverleg, om op die manier meervoudige systemen van data-opvraging of meervoudige standaarden van gedigitaliseerde regelgeving te

³⁷ Ds4scc (2025). [Data Driven Exploration in Contextual Information on Decisions \(DECIDE\)](#).

³⁸ AgriDataSpace (2025). [Building a European framework for the secure and trusted data space for agriculture](#).

³⁹ VLAIO (2025). [Data Spaces, Audience Data](#).

⁴⁰ Raad van de Europese Unie (2025). [Verordening \(EU\) 2025/517 van de Raad van 11 maart 2025 tot wijziging van Verordening \(EU\) nr. 904/2010 wat betreft de voor het digitale tijdperk noodzakelijke regelingen voor administratieve samenwerking op het gebied van de btw \(VAT in the Digital Age, ViDA\)](#). Brussel: Eur-Lex.

Secretariaat-Generaal Benelux (2025). [Peppol in the Benelux](#).

⁴¹ Voor de governance van dataruimten, zie SERV (2023). [Rapport interoperabiliteit](#), p. 59.

Zie ook bijkomende flankerende maatregelen in SERV (2023). [Rapport interoperabiliteit](#), p. 61.

vermijden. Anders zal er slechts een beperkte administratieve vereenvoudiging zijn (bv. nog steeds aansluiten op meerdere systemen of gegevens meerdere keren doorgeven).

- Een gezamenlijke benadering van de verschillende componenten van digitale beleidsvoering. Het zijn immers geen geïsoleerde instrumenten. Hun toepassingen hangen samen en bouwen op elkaar voort. Ze hebben mogelijk ook een grote impact op de beleidsvoorbereiding, het regelgevingsproces en op de regelgeving zelf. een impact op de organisatieontwikkeling van instanties en lokale besturen.
- Het stimuleren van multidisciplinair beleidsvoorbereidend werken. Beleidsmakers, juristen, ICT-architecten en data-specialisten moeten samenwerken van bij de start van regelgeving. Dit vereist een cultuurverandering.⁴²
- Het ontwikkelen van leveranciersonafhankelijke technologieën en het stimuleren van een softwareleveranciersmarkt.⁴³
- Het ondersteunen van instanties, uitvoeringsinstanties, handhavers, softwareleveranciers, intermediairen (bv. boekhoudkantoren, sociale secretariaten) en andere ondernemingen via incentives (bv. om datakwaliteit te verhogen), helpdesks, het organiseren van of faciliteren van opleidingen en kennisuitwisseling voor de verschillende doelgroepen. Ondersteuning om de datakwaliteit te garanderen en verbeteren is eveneens belangrijk.

⁴² Nederland experimenteert in de nasleep van de Toeslagenaffaire met Uitvoeringsgericht Wetgeven. Wetgevers en IT'ers denken samen wetten uit zodat de uitvoerbaarheid gewaarborgd is. Zie Rijksoverheid (2025). [Beslisnota bij antwoorden Kamervragen ICT-uitvoeringsgericht wetgeven](#).

⁴³ Zie bv. het PIO-project Semantics@YourFingertips. VLAIO (2025). [Semantics@YourFingertips](#).

3. Toepassingsgebieden

Dit deel kijkt naar drie toepassingsgebieden van digitale beleidsvoering:

- *Gedigitaliseerde regelgeving en regelgevingsprocessen* om regelgeving beter doorzoekbaar te maken, de wetgevingskwaliteit en digitaalvriendelijkheid van regelgeving te vergroten, en te zorgen voor een vlottere inzetbaarheid in digitale regelgevingstweelingen, publieke dienstverlening en bedrijfssystemen. Gedigitaliseerde regelgeving is daarvoor een belangrijk instrument.
- *Digitale regelgevingstweelingen* om regelgeving beter vindbaar te maken, bestaande regelgeving te vereenvoudigen en beleid uit te testen.
- *Administratieve vereenvoudiging in de beleidsimplementatie*, met onder andere vereenvoudigde publieke dienstverlening en het gebruik van dataruimten om gegevensuitwisselingen zoals rapportageverplichtingen te vereenvoudigen.

Voor ieder toepassingsgebied geeft dit deel eerst een beschrijvende inleiding van de concepten, het vereenvoudigingspotentieel en waar mogelijk voorbeelden uit binnen- en buitenland.

3.1 Gedigitaliseerde regelgeving en regelgevingsprocessen

Dit deel kijkt naar de toepassing van digitale beleidsvoering in het regelgevingsproces. Het gaat dan om:

- regelgeving als gedigitaliseerde regelgeving opstellen, waardoor die beter vindbaar wordt, doorzoekbaar en makkelijker ingezet kan worden in publieke diensten en bedrijfssystemen.
- de verdere digitalisering van de documentenflow en de beschikbaarheid van regelgevingsdocumenten.
- digitale tools ex ante inzetten om de wetgevingskwaliteit en digitaalvriendelijkheid van regelgeving te vergroten.

Regelgeving digitaliseren⁴⁴

Regelgeving is vaak complex en bevat inconsistenties. Dat maakt het moeilijk voor digitale systemen om te regelgeving te implementeren in digitale diensten of in bv. gevraagde rapportages. Bronnen van regelgeving zijn bovendien verspreid over meerdere niveaus en toepassingen (zoals het Belgisch Staatsblad, de Vlaamse Codex, Eur-lex) en zijn enkel in mensentaal beschikbaar, wat de vindbaarheid en doorzoekbaarheid belemmert.

Gedigitaliseerde regelgeving is een instrument om de kwaliteit en vindbaarheid van regelgeving te verbeteren. Gedigitaliseerde regelgeving slaat op regelgeving in mensentaal die ook door machines kan gelezen worden.

⁴⁴ SERV (2023). [Rapport interoperabiliteit](#), p. 44.

Dat kan bv. door regelgeving als LOD ter beschikking te stellen. Regelgeving is dan niet enkel zoals nu digitaal terug te vinden op het web in pdf of html, maar kan daarenboven rechtstreeks door IT-systemen gelezen worden, aangezien die op artikelnummer machineleesbaar is. Dit betekent o.a. dat individuele termen zoals 'loon', 'subsidie' of 'kmo' of zinsdelen worden opgeslagen in vocabularia en (delen van) die vocabularia worden hergebruikt. LOD helpt ook de metadatering van regelgeving – en aanverwante documenten – standaardiseren.

Gedigitaliseerde regelgeving kan de wetgevingskwaliteit en de efficiëntie van het regelgevingsproces op diverse manieren verhogen. Verschillende daarvan komen in toepassingen hieronder aan bod.

- Een gestandaardiseerde metadatering helpt regelgeving, aanverwante documenten, rechtspraak, voorschriften en beleidsdocumenten beter vindbaar en doorzoekbaar maken, met kruisverwijzingen en doorverwijzingen.
- Werken met LOD noodzaakt beleidsmakers om nauwgezet na te denken over definities over verschillende regelgeving heen. Dat komt de kwaliteit, coherentie en consistentie van de regelgeving ten goede en helpt ook om data-uitwisselingen te vereenvoudigen.
- Digitale tools kunnen gedigitaliseerde regelgeving gebruiken om de juiste termen of vorige regelgeving te zoeken en bv. checks uit voeren op inconsistenties en dubbele gegevensopvraging.
- Publieke dienstverlening in loketten, informatie op websites en andere kanalen of vereisten in formulieren kunnen dankzij gedigitaliseerde regelgeving rechtstreeks geüpdatet worden wanneer bv. namen, criteria of steunbedragen wijzigen.

Een belangrijk voorbeeld van gedigitaliseerde regelgeving is het ecosysteem voor digitale vereenvoudiging / het LBL-OD-programma (Lokale Besluiten als geLinkte Open Data). De verschillende bouwblokken van het ecosysteem^{45 46} hebben hun meerwaarde al bewezen op lokaal niveau.⁴⁷ Lokale besluiten als LOD digitaliseren en te ontsluiten versterkt de complementariteit tussen regelgeving, verlaagt de implementatiekosten en maakt een beter geïntegreerde dienstverlening mogelijk. Via het AECO-project van Sandbox Vlaanderen is ervaring opgedaan met het omzetten van wetgevendende teksten naar machineleesbare regels (zgn. *Linked legislation*). De focus lag op een case rond lokale belastingen op kantooroppervlakten.⁴⁸

De administratieve lasten van de lokale besturen (en ABB) dalen door lokale besluiten als LOD te publiceren (cf. *infra*, Rapportageverplichtingen vereenvoudigen). Het gaat dan o.a. om:

- het aanvullen van de mandatendatabank. Bij de installatie van de nieuwe gemeenteraden na de gemeenteraadsverkiezingen van 2018 zorgde de publicatie van de nieuwe mandaten voor een besparing van 67 werkdagen bij de 130 gemeenten die op dat moment de

⁴⁵ O.a. de architectuur, ondersteuning, de tool Gelinkt Notuleren, LPDC, Slimme Lokale Bronnen en het Open Proces-huis.

⁴⁶ ABB (2025). [Ondernemingsplan en jaarrapportering Agentschap Binnenlands Bestuur \(ABB\)](#), p. 44.

⁴⁷ Zie ook SERV (2023). [Rapport interoperabiliteit](#), pp. 83-86.

⁴⁸ Diependaele, M. (2025). [Antwoord op schriftelijke vraag nr. 429 Vlaamse overheid - Experimenten Sandbox Vlaanderen](#).

publicatie via LBLD deden. Bij de installatievergadering na de gemeenteraadsverkiezingen van 2024 werd door 239 gemeenten gebruik gemaakt van de (vernieuwde) tooling. Uitgaande van een halve dag efficiëntiewinst per gemeentebestuur, geeft dit een besparing van 123 dagen.⁴⁹

- de automatisering van de meldingen in het kader van toezicht. In 2021 waren er 13863 automatische meldingen (tegenover 29670 manuele). Dit leverde een besparing op van 173 werkdagen (met de assumptie dat een melding 6 minuten duurt). In 2022 waren er 34442 automatische meldingen (tegenover 17056 manuele). Dit komt neer op een besparing van 431 dagen. In 2023 waren er 30.893 (386 dagen besparing), in 2024 32.716 (409 dagen besparing). Het stijgende totale aantal meldingen doet ook de effectiviteit toenemen over de melding die lokale besturen moeten doen over hun besluitenlijsten en reglementen en verordeningen.⁵⁰

Het regelgevingsproces verder digitaliseren⁵¹

Regelgevingsprocessen vergen heel veel coördinatie van documenten en actoren binnen de administratie, regering, adviesorganen, parlementen enz. Dit proces digitaliseren zorgt voor een efficiëntere dossierflow, beter documentenbeheer, snellere beslissingen, administratieve vereenvoudigen voor alle betrokken actoren, een meer transparante dossierflow en beter vindbare documenten voor burgers, ondernemingen en onderzoekers.

De Vlaamse overheid zet met Kaleidos belangrijke stappen in de digitalisering van het regelgevingsproces.⁵² Kaleidos is de centrale bron voor alle documenten rond besluitvorming van de Vlaamse Regering. Door de digitalisering zijn er geen papieren dossierstromen meer. Het platform zorgt o.a. voor:⁵³

- de agendering & opvolging van de ministerraad van de Vlaamse Regering
- publicaties in het Belgisch Staatsblad
- het digitaal tekenen van besluiten & decreten
- de uitwisseling met het Vlaams Parlement voor wat besluitvorming betreft

⁴⁹ SERV (2023). [Rapport interoperabiliteit](#), p. 84.

Crevits, H. (2025). [Beleids- en begrotingstoelichting Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid en Audit Lokale Besturen. Begrotingsuitvoering 2024](#), pp. 33-34.

⁵⁰ SERV (2023). [Rapport interoperabiliteit](#), p. 84.

⁵¹ SERV (2023). [Rapport interoperabiliteit](#), p. 87.

⁵² Diependaele, M. (2024). [Beleidsnota Ondersteuning Vlaamse Regering, Rampenschade, Buitenlands Beleid, Ontwikkelingssamenwerking en Internationaal Ondernemen 2024-2029](#), OD 6.1, p. 39.

Diependaele, M. (2024). [Beleids- en begrotingstoelichting Ondersteuning Vlaamse Regering, Rampenschade, Buitenlands Beleid, Ontwikkelingssamenwerking en Internationaal Ondernemen. Begroting 2025](#), OD 6.1, p. 56.

Diependaele, M. (2025). [Beleids- en begrotingstoelichting Ondersteuning Vlaamse Regering, Rampenschade, Buitenlands Beleid, Ontwikkelingssamenwerking en Internationaal Ondernemen. Begrotingsuitvoering 2024](#), OD 6.1, p. 7, 17.

DKBUZA (2025). [Ondernemingsplan Departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken](#), p. 70.

⁵³ Vlaamse Regering (2025). [Monitoring Relanceplan Vlaamse Veerkracht. Voortgangsrapport Meetmoment december 2024](#). VR 2025 2706 VV MED.0001/2.

- de dossierflow binnen de kabinetten
- de communicatie van beslissingen van de Vlaamse Regering en bijhorende documenten.

Afhankelijk van zijn rechtenprofiel krijgt een gebruiker van Kaleidos zicht op publieke, niet gevoelige en/of gevoelige data verrijkt met metadata over de indienende minister, andere betrokken ministers, beleidsdomein, thema, titel, agendering op ministerraad, type dossier, beslissing en stappen in het dossier.

Kaleidos maakt gebruik van LOD. Het platform kan door de gestandaardiseerde metadata de documenten in de documentenflow vlot aan elkaar linken en vindbaar maken (o.a. via vocabularia als <https://data.vlaanderen.be/ns/besluitvorming/> en unieke identificatoren, URI's). LOD faciliteert de unieke identificatie. Dit vergemakkelijkt o.a. het toevoegen van referenties en zorgt ervoor dat verwijzingen telkens naar de meest actuele versie van documenten gebeurt. De selectie van documenten voor een digitale handtekening verloopt zo sneller en makkelijker. De verschillende versies van documenten zijn allemaal aan elkaar gelinkt of het nu over inhoudelijk verschillende documenten gaat of andere vormen van eenzelfde document. Ook bij de uitwisseling met het Vlaams Parlement zorgt dit voor een optimale opvolging en traceerbaarheid van dossiers en documenten.

Binnen Kaleidos is voor elk dossier een levensboom beschikbaar met een volledig overzicht van alle stappen die dit dossier doorlopen heeft. De ontsluiting van de publieke data als LOD verloopt via het Open dataplatform Themis.

Bijkomende stappen nemen om tot een *end-to-end* digitaal besluitvormingsproces te komen, waaronder:

- De adviezen van de strategische adviesraden, de Vlaamse Toezichtcommissie (VTC), de Gegevensbeschermingsautoriteit (GBA) en de Raad van State.
- Het afstemmen van de thema's (classificatiecodes) in de beslissingen van de Vlaamse Regering en het Vlaams Parlement.
- De levensstroom van een dossier, dat opengesteld wordt naar alle stakeholders (o.a. administratie, burgers). Zo komt er van de eerste principiële beslissing tot de publicatie in het Belgisch Staatsblad een duidelijk overzicht, zoals de Wetgevingsagenda in Nederland en de EU Law Tracker van de Europese Commissie.⁵⁴
- Een planningsmodule voor regelgeving met indicaties voor timing en te betrekken partijen.
- De digitalisering van SWA's (o.a. versiebeheer en ondertekening).
- Het opzetten van een gefedereerd systeem voor de uitwisseling van gegevens en documenten van interfederaal overleg zoals de Interministeriële Conferenties (IMC's) en het Overlegcomité.
- De koppeling tussen Kaleidos en het Digitaal Archief Vlaanderen.

⁵⁴ Rijksoverheid (2025). [Wetgevingskalender](#).

Europese Commissie (2025). [EU Law Tracker](#).

Digitale tools inzetten bij de opmaak van regelgeving⁵⁵

Jaarlijks komt veel nieuwe regelgeving tot stand. De complexiteit en effecten kunnen leiden tot aanzienlijke administratieve lasten en nalevingskosten voor ondernemingen en burgers. Deze lasten en kosten zijn niet alleen een bron van irritatie en hinder, maar kunnen ook innovatie, groei, opname van rechten enz. in de weg staan.

Een belangrijke verklaring voor complexiteit, hoge nalevingskosten en onbedoelde effecten is dat de voorbereiding en uitwerking van nieuwe regelgeving gebeurt zonder gestructureerde checks voor wetskwaliteit (cf. Vlaamse kenmerken goede regelgeving). Er zijn wel taal- en legistische adviezen, wetgevingstechnische richtlijnen en richtlijnen voor een nota aan de Vlaamse Regering of een memorie van toelichting, maar die omvatten niet alle belangrijke aspecten voor goede regelgeving en ze worden ook niet altijd toegepast in de praktijk.

Onder de noemer van *digital assisted drafting* helpen digitale tools wetgevingsambtenaren bij het opstellen van regelgeving, wat de wetgevingskwaliteit ten goede komt en het regelgevingsproces efficiënter maakt. Die tools helpen bij een correcte metadatering, het vertalen van wetgevingstechnische richtlijnen naar standaardstructuren voor regelgeving, stellen model-procedures ter beschikking (bv. voor subsidiereglementen) of roepen reeds bestaande definities op (bv. 'woning', 'inkomen' ...).

- De tool Gelinkt Notuleren⁵⁶ uit het LBLD-programma **helpt lokale besturen om digitale besluiten op te stellen (cf. *infra*)**.
- Op Europees niveau wordt het LEOS (*Legislation Editing Open Software*) onderzocht als tool om wetgevingsjuristen te helpen bij het opstellen van regelgeving.⁵⁷
- FLINT helpt regelgeving helder te formuleren en structureren voor zowel mensen als machines (cf. *supra*).

Digitale tools helpen om efficiënter en effectiever grote hoeveelheden informatie en data te analyseren, wat helpt om aan *evidence-informed policy* te doen. In het buitenland zijn er verschillende voorbeelden van zo'n digitale tools:

- In Finland helpt de open access OpenEval-tool binnen het Ministerie van Buitenlandse Zaken om informatie uit beleidsevaluatierapporten rond ontwikkelingsbeleid en -samenwerking te verzamelen en te analyseren.⁵⁸

⁵⁵ Voor een overzicht van de mogelijke inzet van AI bij de opmaak van regelgeving, zie JRC (2025). [AI and monitoring the application of EU law](#).

⁵⁶ ABB (2025). [Gelinkt Notuleren](#).

Zie ook Dep. MOW (2025). [IRGN - Toepassing voor de opmaak van aanvullende reglementen](#).

⁵⁷ Europese Commissie (2025). [LEOS - Open Source software for editing legislation](#).

⁵⁸ Suomen ulkoministeriö (2025). [OpenEval.fi](#).

- De UN Sustainable Development Group System-Wide Evaluation Office (SWEO) heeft een AI-tool ontwikkeld om evidence uit rapporten beter te ontsluiten.⁵⁹

Digitale tools kunnen als slimme assistent ook een aantal checks uitvoeren.⁶⁰ Het gaat dan o.m. om de toetsing van:

- Inconsequent taalgebruik, hetgeen vandaag bv. data-uitwisseling tussen databanken opgesteld op basis van verschillende regelgevende kaders kan bemoeilijken.
- Moeilijk leesbare regelgeving. Een check die bv. de FLINT-logica (actoren, acties, voorwaarden) gebruikt, kan de leesbaarheid van regelgeving vergroten (cf. *supra*).
- Ongewenste technologiespecifieke vereisten, wat past in het checken van de digitaalvriendelijkheid van regelgeving.⁶¹
- Vergelijkingen van regelgeving in andere landen, wat bv. interessant is bij de omzetting of implementatie van Europese regelgeving. Het Artificial Intelligence for Impact Assessment Project (AI4IA)-project heeft – gefinancierd door DG Reform – een piloot voor impactstudies ontwikkeld die administratieve lasten in kaart brengt en gold-plating kan detecteren (zie kader).⁶²
- Comptabiliteit met andere regelgeving.
- Administratieve lasten zoals rapportageverplichtingen in voorgenomen regelgeving.⁶³
- Interoperabiliteit, om na te gaan of voorgestelde regelgeving gebruik kan maken van bestaande databanken en publieke diensten zodat stroomafwaarts in het regelgevingsproces de juiste databanken tijdig en vlot aan elkaar gekoppeld kunnen worden en machtigingen en protocollen tijdig voorbereid worden.⁶⁴
- Compliance kosten. In Duitsland ontwikkelt het Duitse statistiekagentschap Destatis een tool om (passages in) wetsontwerpen te analyseren die hoge nalevingskosten kunnen hebben. Dat laat toe om impactanalyses te focussen omdat vaak een beperkt aantal regels en specifieke passages verantwoordelijk zijn voor de meeste nalevingskosten.⁶⁵
- Innovatiepotentieel. De Innovation Policy Simulation for the Smart Economy (IPSE) is een simulatietool ontwikkeld door University College Dublin. Het doel van IPSE is om beleidsmakers te helpen bij het vooraf inschatten van de impact van voorgenomen beleid op innovatie op basis van regionale en sectorale gegevens.⁶⁶

⁵⁹ OESO (2025). [Enhancing evidence use with AI: The UN system-wide approach](#).

⁶⁰ Zie ook SERV (2023). [Rapport interoperabiliteit](#), pp. 40-49., voor een aantal governance aspecten die hierbij nodig zijn, zoals datarichtlijnen.

⁶¹ DKBUZA (2025). [Digitaalvriendelijke regelgeving](#).

⁶² NOVA IMS (2025). [AI4IA@EU - Artificial Intelligence for Better Regulation at EU](#).

⁶³ Zie het voorstel voor een *AI-supported Regulatory Burden Index*. EESC (2025). [A business-centric approach to cutting red tape](#), p. 85

⁶⁴ SERV (2023). [Advies en rapport werk maken van interoperabiliteit voor een digitale overheid en economie](#), p. 11.

⁶⁵ Zie bv. Destatis (2024). [Facilitating Regulatory Impact Assessments: The Benefits of Machine Learning in Legislation](#). OESO (2025). [Governing with Artificial Intelligence](#), p. 187.

⁶⁶ OESO (2025). [Governing with Artificial Intelligence](#), p. 187.

Artificial Intelligence for Impact Assessment Project (AI4IA)⁶⁷

Het AI4IA-project had als doel het proces van impactevaluatie in Portugal te vernieuwen door middel van AI. Het project ontwikkelde een piloot die met behulp van Natural Language Processing (NLP) automatisch impactrapporten genereert over EU-richtlijnen en nationale wetgeving. De piloot wordt intern gebruikt door PlanAPP, het Portugese centrum voor planning, beleidsevaluatie en toekomstverkenning binnen de overheid.

De impactevaluatie identificeert administratieve lasten en kwantificeert deze per sector en bedrijfsgrootte. Het genereert automatische rapporten over de gevolgen van wetgeving en kwantificeert administratieve lasten. Doordat de vergelijking van wetgeving mogelijk is, kan de impactevaluatie ook gold-plating helpen opsporen. Menselijke experts kunnen de AI-voorspellingen corrigeren, waardoor het systeem zich continu aanpast aan nieuwe wetgevingspatronen.

Het project gaf inzicht in uitdagingen om AI in impactevaluatie mee te nemen:

- *Data is cruciaal.* Het grootste obstakel was het gebrek aan gelabelde en kwalitatieve data, niet de algoritmes zelf.
- *Menselijke validatie.* Vertrouwen in AI groeit door menselijke controle en samenwerking.
- *Gebruiksvriendelijkheid.* Het systeem moet eenvoudig te gebruiken zijn, ook voor niet-AI-experts.
- *Hardware en opleiding.* Voldoende technische infrastructuur en training van personeel zijn essentieel voor succesvolle implementatie.
- *Betrokkenheid van belanghebbenden.* Continue dialoog met alle betrokkenen is noodzakelijk voor acceptatie en succes.

3.2 Digitale regelgevingstweelingen⁶⁸

Een digitale regelgevingstweeling heeft twee betekenissen. In enge zin slaat het op een geavanceerde databank van regelgeving. In brede zin omhelst een digitale regelgevingstweeling verschillende digitale tools om de regelgeving in die databank beter te doorzoeken, leesbaar te maken of als input te gebruiken voor bv. simulatiemodellen.

Een digitale regelgevingstweeling om regelgeving bijeen te brengen

Burgers, ondernemingen en overheden vinden moeilijk hun weg in regelgeving, die vaak verspreid zit over meerdere niveaus.

⁶⁷ PlanAPP (2024). [Artificial intelligence for better regulation \(AI4IA@EU\) – Relatório Síntese](#).

⁶⁸ Zie ook Vlaams Parlement (2025). [Conceptnota voor nieuwe regelgeving van Stijn De Roo, Peter Van Rompuy, Toon Vandeuren, Robrecht Bothuyne en Kris Declercq over een Vlaamse digitale wet- en regelgevingstweeling](#).

Een digitale regelgevingstweeling helpt om regelgeving bijeen te brengen. Zo'n digitale regelgevingstweeling kan als databank van regelgeving omschreven worden of een Vlaamse codex 2.0 of een digitaal Belgisch Staatsblad.⁶⁹ Die omvat afhankelijk van zijn scope:

- internationale akkoorden en Europese, federale en Vlaamse regelgeving en samenwerkingsakkoorden, lokale reglementen en besluiten, hogere rechtspraak, resoluties, parlementaire voorbereiding en stukken van regelgeving.
- regelgeving in mensentaal die ook door machines kan gelezen worden (cf. *supra*, deel 2.1)
- waar gepast regelgeving als code.

Zo'n digitale regelgevingstweeling bevat ook annotaties (relevante hogere rechtspraak per artikel) en kruisverwijzingen (bv. koppeling tussen Vlaams artikel en Europese bron). De databank heeft een versiebeheer om geldende regelgeving op een bepaalde dag in het verleden weer te geven en visualiseren.

LOD laat toe om alle bronnen en informatie op documentniveau en/of artikelniveau met elkaar te linken, wat belangrijk is voor de werking van de digitale tools. Door met LOD te werken is het ook mogelijk om een digitale regelgevingstweeling met decentrale bijhouding op te zetten. Dit betekent dat instanties, lokale overheden, rechtbanken enz. hun eigen bronnen opzetten en daarin informatie en documenten publiceren als open data in een linked data format. De digitale regelgevingstweeling zal die bronnen dan verzamelen en ontsluiten. Deze manier van werken kan het publicatieproces van regelgeving in het Belgisch Staatsblad versnellen.

Digitale regelgevingstweelingen als digitale tools maken gebruik van die databank van regelgeving om:

- *Regelgeving beter vindbaar te maken.* Bv. tools zoals gepersonaliseerde zoekfuncties en chatbots die ook doorverwijzen naar aanverwante documenten.
- *Regelgeving te onderzoeken om die te vereenvoudigen.* Bv. tools die verouderde regelgeving of dubbele definities helpen opsporen (cf. *supra*, digitale tools inzetten bij de opmaak van regelgeving).
- *Beleid te testen.* Bv. tools die samen met bv. administratieve data of enquêtedata de regelgeving als input gebruiken voor simulatiemodellen om beleidseffecten te testen (cf. *supra*, digitale tools inzetten bij de opmaak van regelgeving).

Deze verschillende – op elkaar voortbouwende – mogelijke toepassingen van een digitale regelgevingstweeling komen hieronder aan bod.

⁶⁹ Er zijn heel wat sectorale voorbeelden zoals de [EMIS databank van VITO](#) voor wetgeving rond milieu, natuur, ruimtelijke ordening en energie.

Zie [Legidex](#) als een voorbeeld van een private digitale regelgevingstweeling.

Een digitale regelgevingstweeling inzetten om regelgeving beter vindbaar te maken

Om regelgeving te implementeren en na te leven moeten ondernemingen, organisaties en burgers op de hoogte zijn van de op hen van toepassing zijnde regelgeving, wat slaat op bestaande regels, nieuwe regelgeving, data van inwerkingtredingen enz. Dat moet nu manueel gebeuren door regelgeving na te lezen en kan worden vereenvoudigd door bv. een publieke wetgevingskalender of 'nieuwe wetten app'.⁷⁰

Een digitale regelgevingstweeling gaat nog een stap verder om regelgeving en aanverwante informatie zoals bv. parlementaire besprekingen beter vindbaar te maken en meer duidelijkheid te geven over wat verplicht is en wat niet voor een specifieke doelgroep.

Een eerste toepassing die helpt om regelgeving snel en gericht te vinden is een performante zoekfunctie met **digitale assistent**.⁷¹ Door met linked data te werken kan een digitale assistent informatie uit de digitale regelgevingstweeling ook eenvoudig koppelen met andere overheidsdocumenten of met de omschrijvingen van publieke diensten in de IPDC en LPDC's om gebruikers ook door te verwijzen.

Een tweede toepassing wil gebruikers actief notificeren van wijzigingen in toepasbare regelgeving en inwerkingtredingen. De principes van LOD en de VSDS maken een **dataruimte (ook data-knooppunt genoemd)** mogelijk zodat ondernemingen, organisaties, burgers en instanties uit hun eigen bedrijfsomgeving periodiek wijzigingen ophaalt (door middel van *LOD-harvesters*).⁷² Die manier van werken vermindert psychologische kosten en informatiekosten voor ondernemingen en doet de kans dat ze onbewust niet in regel zijn dalen. Een dataknooppunt zorgt ervoor dat bedrijfseigen systemen wijzigingen uit de digitale regelgevingstweeling als databank ophalen, maar ook andere bronnen van regelgeving op andere overheidsniveaus.

- Het project Slimme Lokale Bronnen is een voorbeeld waarbij lokale besturen o.a. regelgeving in een lokale open bron kunnen publiceren en opvraagbaar maken.⁷³
- In het VK is Lex een voorbeeld van een digitale tool die via AI dit mogelijk maakt. Met Parlex worden parlementaire verslagen ontsloten.⁷⁴

⁷⁰ Zie Rijksoverheid (2025). [Inwerkingtredingen](#).

Rijksoverheid (2025). [Nieuwe Wetten app](#).

⁷¹ Zie ook de thematische groepering van regelgeving op <https://www.internetcodex.be/index.html>

Zie ook de Nederlandse databank LiDO. Rijksoverheid (2025). [Zoeken in LiDO - Linked Data Overheid](#).

Zie de Wetwijzer Bedrijven, een genAI-zoekmachine van regelgeving voor ondernemingen. Logius (2025). [Wetwijzer Bedrijven, proefversie is ontwikkeld](#).

⁷² SERV (2025). [Advies Regelrecht op doel](#), p. 13.

⁷³ ABB (2025). [Slimme lokale databronnen](#).

⁷⁴ AI.GOV.UK (2025). [Parlex and Lex](#).

- Parla is een GenAI assistent die de parlementaire databank PARDOK van de Berlijnse deelstaat doorzoekbaar maakt.⁷⁵
- BeleidsradarGPT is een private tool waarmee burgers de parlementaire activiteiten van het Nederlandse parlement kunnen doorzoeken.⁷⁶
- In Nederland heeft het Kennis- en exploitatiecentrum officiële overheidspublicaties (KOOP) een voorziening ontwikkeld die regelgeving als linked data aanbiedt. Dit betekent dat bijvoorbeeld regels uit de Staatscourant via een API opvraagbaar zijn, met verwijzingen naar gerelateerde documenten. Softwareleveranciers kunnen deze koppelingen inbouwen, zodat checklist-tools van ondernemingen automatisch nieuwe wettelijke eisen signaleren.⁷⁷

Een digitale regelgevingstweeling aanwenden om regelgeving te onderzoeken en vereenvoudigen⁷⁸

Regelgeving onderzoeken is belangrijk om:

- verouderde regelgeving te identificeren
- juridische definities te harmoniseren (één definitie of een gefedereerde definitie), wat bv. de lasten van rapportageverplichtingen kan doen dalen omdat ondernemingen en instanties makkelijker gebruik kunnen maken van reeds bestaande data
- onnodige technologiespecifieke vereisten (incl. fysieke dragers en contacten) op te sporen
- regelgeving te codificeren of op elkaar af te stemmen
- de impact van een bepaalde regelgevende wijziging op andere wet- en regelgeving te identificeren en te visualiseren
- lacunes in bestaande regelgeving te detecteren
- de omzetting van Europese regelgeving te versnellen en daarbij ook de omzetting in de andere gemeenschappen en gewesten en in het buitenland te onderzoeken⁷⁹
- administratieve lasten zoals rapportageverplichtingen in de regelgeving te identificeren⁸⁰
- vergelijkend onderzoek te doen naar publieke dienstverlening en leren tussen instanties te stimuleren.

Een digitale regelgevingstweeling maakt het eenvoudiger om regelgeving systematisch en efficiënt te onderzoeken en vereenvoudigen. Dit komt doordat bv. goed getrainde AI-modellen makkelijker grote hoeveelheden data kunnen analyseren op bv. inconsistenties, onlogische zinsstructuren, verouderde terminologie enz. dan een handmatige analyse van regelgeving.

⁷⁵ Europese Commissie (2025). [Parla: Improving Access to Berlin's Public Documentation through GenAI](#).

⁷⁶ The A.I. Factory (2025). [BeleidsRadar.nl](#)

⁷⁷ Rijksoverheid (2025). [Zoeken in LiDO - Linked Data Overheid](#).

⁷⁸ Voor de mogelijk toepassing van AI, zie ook zie JRC (2025). [AI and monitoring the application of EU law](#).

⁷⁹ SERV (2025). [Inspiratienota Regelrecht](#), p. 28.

⁸⁰ Zie de voorgestelde Regulatory Burden Index door het EESC. EESC (2025). [A business-centric approach to cutting red tape](#), p. 43 e.v.

In het buitenland zijn hier meerdere **voorbeelden** van:

- In de deelstaat van Australië New South Wales heeft men recent een *legislation twin* opgezet op basis van FLINT.⁸¹ Deze digitale regelgevingstweeling analyseert regelgeving met het gebruik van agentic AI. Het systeem kan bijvoorbeeld automatisch verbanden leggen of kruisverwijzingen maken tussen alle relevante wet- en regelgeving en kan ook de impact van een bepaalde regelgevende wijziging op andere wet- en regelgeving visualiseren.
- In de deelstaat van de Verenigde Staten Ohio helpt AI om verouderde regelgeving op te sporen via het Innovate the Code programma, dat ook van FLINT gebruik maakt.⁸²

Digitale regelgevingstweeling gebruiken als testomgeving

Beleidsimulaties zijn belangrijk om beleidsmakers ex ante extra inzicht te geven in de beleidseffecten van voorgenomen regelgeving. Het gaat dan bv. om gedragseffecten inschatten bij burgers en ondernemingen, aanvragen van publieke dienstverlening voorspellen om te kijken hoeveel mensen en middelen wanneer nodig zijn of de impact van een maatregelen onderzoeken zoals de grootte van de voorziene doelgroep.

Een digitale regelgevingstweeling kan slaan op een virtuele experimenteerzone om de effecten van voorgenomen of nieuw beleid en regelgeving te simuleren in een veilige omgeving.⁸³ Die digitale regelgevingstweeling ondersteunt zo een *evidence-informed*, efficiënte en effectieve besluitvorming.

Een digitale regelgevingstweeling als testomgeving maakt gebruik van drie inputs:

1. Voorgenomen regelgeving.
2. Bestaande regelgeving op basis van een digitale regelgevingstweeling als databank.⁸⁴
3. Data die voor de simulatie gebruikt kunnen worden, zoals administratieve data, statistische data, dienstverleningsdata, sensordata enz. of testgegevens.

⁸¹ SERV (2025). [Inspiratienota Regelrecht](#), p. 28.

⁸² [<https://governor.ohio.gov/administration/lt-governor/121421>] [<https://www.buckeyeinstitute.org/library/docLib/2025-03-20-2025-Piglet-Book-policy-report.pdf>]

⁸³ Ook de Vlaamse Regering zet hierop in: "Met de inzet van 'digitale tweelingen' gebruik ik ook innovatie om de impact van nieuw beleid beter in te schatten." Diependaele, M. (2024). [Beleidsnota Digitalisering en Interne Dienstverlening Vlaamse Overheid: Facilities, Vastgoed en Documentbeheer 2024-2029](#), p. 21.

Walprecht, S., & Lewerenz, C. (2024). [Facilitating Regulatory Impact Assessments: The Benefits of Machine Learning in Legislation](#).

⁸⁴ Door die (voorgestelde) regelgeving als code beschikbaar te stellen dalen de administratieve lasten voor de burgers, ondernemingen of onderzoekers die de digitale regelgevingstweeling gebruiken, aangezien ze niet meer zelf de code moeten opstellen.

Deze vorm van een digitale regelgevingstweeling is ook gerelateerd aan microsimulatiemodellen zoals EUROMOD⁸⁵ en BELMOD⁸⁶ die voor belastingen en sociale uitkeringen gedragseffecten inschatten aan de hand van een representatieve steekproef op basis van administratieve data.

Daarnaast worden toepassingen gebruikt om regelgeving en data bijeen te brengen en te model-leren. Een interessant voorbeeld is OpenFisca uit Frankrijk.⁸⁷ Dat is een open source platform dat hergebruikt kan worden door departementen en agentschappen, het parlement, onderzoekers en ook private partijen. Op die manier worden schaalvoordelen gecreëerd, wat de investeringskosten voor instanties om aan ex ante impactanalyse te doen, doet dalen. Het platform wordt bv. gebruikt door:

- LexImpact, ontwikkeld door de Franse Assemblée Nationale, waarmee parlementsleden de impact van sommige wetsontwerpen kunnen inschatten.
- Mon Entreprise en Mes Aides in Frankrijk, om resp. een inschatting te maken van de loonkosten bij een nieuwe aanwerving en sociale rechten te verkennen.⁸⁸
- PolicyEngine in het Verenigd Koninkrijk, de Verenigde Staten, Canada en Nigeria, om de impact van beleidsvoorstellen te onderzoeken.⁸⁹

Ook de Vlaamse Regering onderzoekt deze vorm van digitale regelgevingstweeling om de impact van nieuw beleid beter in te schatten.⁹⁰ Digitaal Vlaanderen werkt samen met de beleidsdomeinen aan gemeenschappelijk programma Digitale Tweelingen met een uitvoeringsplan, een referentie-architectuur en gezamenlijke bouwblokken.⁹¹

⁸⁵ Een microsimulatiemodel om de effecten van fiscale en sociale beleidsmaatregelen te analyseren, beheerd door het Joint Research Centre (JRC).

⁸⁶ Op basis van een steekproef van administratieve data, aangevuld met o.a. surveydata.

⁸⁷ OESO (2020). [Cracking the code](#), p. 45.

[OpenFisca](#).

⁸⁸ OESO (2020). [Cracking the code](#), p. 41.

⁸⁹ Salsa Digital (2023). [Policy modelling with Rules as Code \(RaC\)](#).

OESO (2025). Advancing Digital Ready Policy Making in Regulation, p. 8

⁹⁰ Diependaele, M. (2024). [Beleidsnota Digitalisering en Interne Dienstverlening Vlaamse Overheid: Faciliteiten, Vastgoed en Documentbeheer 2024-2029](#), p. 21.

Diependaele, M. (2024). [Beleids- en begrotingstoelichting Digitalisering en Facilitair Management](#), Begroting 2026, p. 8.

Vlaamse Regering (2025). [Digitale Strategie van Vlaanderen](#), p. 20.

⁹¹ Vlaamse Regering (2025). [Programma Vlaanderen Radicaal Digitaal \(VRD\): budget begrotingsjaar 2025](#). VR 2025 2103 DOC.0167/1TER.

3.3 Administratieve vereenvoudiging in de beleidsimplementatie

Dit deel kijkt naar enkele maatregelen om de administratieve lasten voor ondernemingen, instanties en besturen te verminderen bij de uitvoering van regelgeving in de beleidsimplementatie.⁹² Het gaat dan concreet over:

- rapportageverplichtingen vereenvoudigen.
- publieke dienstverlening en verplichtingen vereenvoudigen.
- regelgeving eenvoudiger implementeren.
- administratieve lasten bij inspecties en handhaving beperken.

Rapportageverplichtingen vereenvoudigen⁹³

Ondernemingen (en ook verenigingen en besturen) moeten voldoen aan veel rapportageverplichtingen, registraties en meldingen op alle overheidsniveaus.⁹⁴ De overheid heeft bv. nood aan data over sociale zekerheid, subsidies, fiscale verplichtingen, statistische enquêtes en bedrijfsstatistieken, omgevingsinformatie, kwaliteitsbepalingen van sociale ondernemingen enz. Er zijn ook registratieverplichtingen, verplichte meldingen van activiteiten of gebeurtenissen enz.

Dat zorgt voor administratieve lasten in de vorm van implementatiekosten en nalevingskosten: gegevens moeten worden verzameld, gecontroleerd en handmatig of digitaal ingegeven in formulieren of loketten. Personeel moet worden opgeleid en tijd besteden die aan het verzamelen, verifiëren en indienen van de data. Naast tijd, kosten en de inzet van mensen brengt dit ook frustratie en risico op fouten met zich mee.

Ook de wijze waarop rapportageverplichtingen opgevraagd worden, zorgt vaak voor onnodige administratieve lasten. Dit komt o.a. door niet op elkaar afgestemde regelgevende kaders waardoor ondernemingen gelijkaardige data op verschillende tijdstippen, loketten of formaten moeten indienen of door onduidelijke datavereisten. Ondernemingen moeten data die reeds in bedrijfseigen systemen aanwezig zijn ook vaak kopiëren bij aangiftes in diverse overheidsloketten en in verschillende formulieren.

⁹² Hier zit volgens de Europese Commissie een grote bron van potentiële administratieve vereenvoudiging en voor het verbeteren van de competitiviteit. Die schat dat de geraamde nalevingskosten van kmo's in België bij de hoogste in de EU liggen. De nalevingskosten per werknemer van kmo's liggen naar schatting ook acht keer hoger dan die van grotere ondernemingen. Europese Commissie (2025). [2025 Country Report – Belgium](#). SWD(2025) 201 final.

⁹³ SERV (2025). [Advies Regelrecht op doel](#), p. 14.

SERV (2025). [Inspiratienota Regelrecht](#), p. 26.

Zie SERV (2023). [Rapport interoperabiliteit](#), p. 144.

Zie ook Europese Commissie (2023). [Case study analysis of the use of emerging technologies for regulatory reporting](#).

⁹⁴ Rapportageverplichtingen zijn onderdeel van *regulatory reporting*, wat de Europese Commissie definieert als periodieke verstrekking van gestructureerde of ongestructureerde (kwalitatieve of kwantitatieve) gegevens door betrokken particuliere en openbare organisaties aan de bevoegde autoriteiten (op EU- of nationaal niveau) zoals vereist door de vereisten die in specifieke wetgeving zijn vastgelegd. Zie Europese Commissie (2025). [Streamlining regulatory reporting](#).

Een digitale beleidsvoering wil administratieve lasten van rapportageverplichtingen verminderen door te kijken welke data reeds in bedrijfssystemen zit en die beter ontsluiten. Daardoor moeten ondernemingen data niet meer handmatig in een loket ingeven, maar kunnen ze de data semiautomatisch ophalen uit hun eigen systeem en laten doorstromen. Semiautomatisch betekent dat overheidsapplicaties niet zomaar in bedrijfssystemen naar de juiste data zoeken, maar dat als er bv. een rapportage toekomt dat een onderneming het formulier laat invullen door het eigen systeem, er een controle op doet en evt. aanvullingen en het rapport daarna terugstuurt. Dat kan doordat er technische en semantische afspraken zijn tussen de softwareleveranciers van de ondernemingen en de overheid.

Data semiautomatisch ophalen heeft verschillende voordelen:

- De nalevingskosten voor ondernemingen zullen dalen doordat reeds aangemaakte data in de bedrijfseigen systemen op een interoperabele manier ontsloten worden richting diverse overheden, in de plaats van een handmatige indiening op diverse portalen en loketten of via een rechtstreekse link, maar aan de hand van verschillende standaarden.⁹⁵
- De datakwaliteit zal toenemen doordat handmatige kopieerfouten afnemen.

Data semiautomatisch ophalen kan op meerdere manieren. Afhankelijk van de digitale maturiteit van de systemen van overheden die rapportages vragen en van ondernemingen die rapportages moeten leveren zullen andere oplossingen te verkiezen zijn om op korte en op lange termijn administratieve lasten te vereenvoudigen.

1. Ondernemingen kunnen (vooraf ingevulde) **gestandaardiseerde formulieren in een loketomgeving** aangeleverd krijgen en aanvullen via data uit de eigen systemen door een integratie tussen het loket en het bedrijfseigen systeem (of dat van een intermediair, zoals van een boekhouder).⁹⁶
 - Nederland zet in op het gebruik van Standard Business Reporting (SBR) voor bedrijfsmatige rapportages zoals jaarrekeningen, vastgoedtaxaties en belastingaangiften.⁹⁷ Het Nederlandse Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) gebruikt een dataformaat dat onderdeel is van SBR om de administratieve lasten voor ondernemingen bij het aanleveren van statistische data te beperken.⁹⁸

⁹⁵ De administratieve lasten verschuiven naar een zgn. low regulatory burden, die lagere kosten combineert met een goede werkbaarheid aangezien ze meer samenvallen met bestaande bedrijfsactiviteiten, zie EESC (2025). [A business-centric approach to cutting red tape](#), p. 20.

⁹⁶ Zie bv. het gebruik van XBRL-formulieren (eXtensible Business Reporting Language) om via softwarepakketten of via het loket een jaarrekening in te dienen bij de Nationale Bank. NBB (2025). [Wanneer en hoe neerleggen?](#)

⁹⁷ Op basis van XBRL-formulieren. Rijksoverheid (2025). [SBR](#).

Voor o.a. SBR in Finland zie Europese Commissie (2023). [Case study analysis of the use of emerging technologies for regulatory reporting](#).

⁹⁸ CBS (2024). [Regeldrukreductie: Het Bedrijf Centraal. Resultaten Programma 2021-2023](#).

CBS (2025). [Vragenlijst automatisch invullen via RGS](#).

- Het federale e-gov 3.0 project zou deels gebruik maken van semiautomatische opvragingen.⁹⁹
 - Voor instanties werkt het Loket voor Lokale Besturen zo ook al voor sommige rapportages van lokale besturen.¹⁰⁰
 - Kennisinstellingen kunnen in het FRIS-portaal (Flemish Research Information Space) de nodige informatie over publiek gefinancierd onderzoek vanuit hun eigen systemen automatisch aanleveren.¹⁰¹
2. Ondernemingen krijgen door een **integratie tussen het loket en het bedrijfseigen systeem** binnen hun bedrijfseigen systeem meldingen van (vooraf ingevulde) formulieren en verzenden deze vanuit het bedrijfseigen systeem naar de overheid.
 3. Ondernemingen sluiten aan op een **dataruimte**, waardoor er niet telkens een één-op-één integratie nodig is met ieder loket. Dat doet de gecumuleerde administratieve lasten dalen.

Een dataruimte kan de bereidheid tot betalen (zgn. *willingness-to-pay*) voor ondernemingen (en hun intermediären) voor de digitaliseringskost van de eigen systemen doen dalen. Dit komt door schaalvoordelen en een daling van implementatiekosten doordat (1) nieuwe voor rapportageverplichtingen – afhankelijk van de rapportage – eenzelfde dataruimte kan hergebruikt worden en er zo geen of minder aansluitingskosten of opleidingskosten zijn; (2) in een dataruimte data makkelijker ontsloten kan worden naar andere ondernemingen of burgers, bv. in de waardeketen (bv. circulaire economie) of voor private diensten zoals benchmarking, en voor dienstverleningsaanvragen richting overheden, wat de meerwaarde van de eigen data maximaliseert.¹⁰²

Door meer van dataruimten gebruik te maken kan dataverzameling evolueren van een eenmalige gegevensopvraging door de overheid (en meervoudig hergebruik binnen de overheid) naar een eenmalige gegevensaanmaak door een onderneming en een meervoudig hergebruik binnen de onderneming, met andere ondernemingen en met overheden voor operationele, statistische, economische of publieke doeleinden.

Een deel van de administratieve lasten kan bovendien vermeden worden door in een digitaliseringsoefening steeds de regelgevende kaders en technische voorschriften te evalueren. Zo'n oefeningen moeten vragen beantwoorden als bv. 'Is de data nodig?', 'Wordt de data gebruikt?', 'Is er overlap in rapportageverplichtingen?', 'Zijn datavereisten coherent en consistent?', 'Wordt de data op het juiste moment gevraagd?' en 'Zijn andere data dan via rapportages mogelijk?'.

⁹⁹ FOD Sociale Zekerheid (2025). [e-Gov 3.0: bouwen aan een nieuwe digitale sociale zekerheid](#).

¹⁰⁰ ABB (2025). [\(Semi\)-Automatisch Melden](#).

¹⁰¹ Diependaele, M. (2025). [Antwoord op Schriftelijke vraag nr. 425 van 8 april van Stijn De Roo](#).

¹⁰² Zie ook Speerpunt 9 'Met oog voor maatschappelijke impact' uit de Digitale Strategie van Vlaanderen, waarin de Vlaamse overheid via het principe 'Soevereiniteit over eigen gegevens' ertoe wil bijdragen dat de meerwaarde uit bedrijfsgegevens vergroot voor ondernemingen. Vlaamse Regering (2025). [Digitale Strategie van Vlaanderen](#).

Er zijn naast technische en semantische aspecten heel wat voorwaarden om data semiautomaatisch op te kunnen halen uit bedrijfseigen systemen (cf. *supra*, deel 1.2).¹⁰³ Die passen in een breder kader dat digitalisering altijd gebeurt vanuit het oogpunt van de burger/ondernemer (bv. administratieve vereenvoudiging) en nooit (louter) vanuit het oogpunt van gebruiksgemak voor de overheid.

Het gaat dan o.a. over de juridische aspecten in verband met het eigenaarschap van de data, privacy en het garanderen van het recht op vergissing. Heel wat bedrijven en ondernemers beschikken over data met betrekking tot hun bedrijfsvoering. Soms vloeien die datasets voort uit Europese of andere verplichtingen, maar soms gaat het ook over data die bedrijven zelf hebben verzameld om hun bedrijfsvoering zo optimaal mogelijk te maken. In sommige sectoren (bv. landbouw) heeft de overheid het verzamelen van data door de ondernemers zelfs aangemoedigd (zie bv. Bodempaspoort), steeds met de garantie dat het eigenaarschap nadrukkelijk bij de ondernemer blijft en dat data niet zullen worden gebruikt zonder akkoord van de ondernemer noch bijvoorbeeld zal worden gebruikt om te handhaven.

Het mag nooit de bedoeling zijn dat de overheid zulke samenwerkingen met ondernemingen opzet, waarna de overheid zich de data toe-eigent voor andere doeleinden (bv. handhaving). Dat ondermijnt het vertrouwen, draagvlak en uiteindelijk de adoptie van use cases, waardoor de administratieve vereenvoudiging net niet zal gerealiseerd worden. Garanties rond gegarandeerd eigenaarschap van de data zijn cruciaal. Vragen voor data (geanonimiseerd en geaggregeerd) voor onderzoeks- en statistische doeleinden te gebruiken dienen steeds in overleg met alle stakeholders te gebeuren en met respect voor de privacy.

Qua organisatorische aspecten moeten de drempels voor adoptie worden geïdentificeerd en verlaagd. Deze manier van werken komt immers initieel met heel wat implementatiekosten (ICT-ontwikkelen, softwarepakketten aanpassen, opleidingen organiseren, ondersteuning voorzien, overgangsmaatregelen afspreken enz.). Het komt er dan op aan om als Vlaamse overheid die drempels te verlagen. Dat kan bv. door net als bij andere programma's zoals het LBLD-programma, de Slimme Lokale Bronnen en projecten van Athumi initiële innovatiekosten te dragen, waarop de markt zich kan enten. Interoperabiliteit tussen systemen van rapportageverplichtingen zal via schaalvoordelen leiden tot een daling van totale implementatiekosten.

Cocreatie met ondernemingen, het middenveld, intermediaire dienstenleveranciers en IT-softwareleveranciers is cruciaal om tot administratieve vereenvoudiging te komen en via user design processen oplossingen aanbieden op maat van de noden van diverse ondernemingen. Ook

¹⁰³ Voor principes en good practices zie:

Europese Commissie (2020). [Regulatory reporting principles](#).

Europese Commissie (2022). [Good Practices to Foster a Streamlined Regulatory Reporting Process](#).

Voor de samenwerking die nodig is tussen alle betrokken stakeholders bij de uitbouw van dataruimten, zie SERV (2023). [Rapport interoperabiliteit](#), p. 134 e.v.

samenwerking met andere overheden die rapportageverplichtingen opleggen is cruciaal. Anders zal de administratieve lastenverlaging slechts beperkt zijn.

Athumi kan hier vanuit zijn opdracht als intelligente verkeerswisselaar mogelijk optreden om “in samenwerking met Digitaal Vlaanderen datagedreven ecosystemen te creëren die data-uitwisseling bevorderen voor maatschappelijke uitdagingen [...]”¹⁰⁴ en om “meer data, meer inzetbaar te maken, voor meer bedrijven.”¹⁰⁵

Publieke dienstverlening en verplichtingen vereenvoudigen

Burgers en ondernemers vinden niet altijd welke regels op hen van toepassing zijn, aan welke vergunningen of procedures ze moeten voldoen, op welke premies ze recht hebben of wat de juiste instructies zijn die ze moeten volgen.

Digitale beleidsvoering heeft heel wat potentieel om publieke dienstverlening beter vindbaar te maken.

Gedigitaliseerde regelgeving kan bv. als input voor gepersonaliseerde digitale assistenten dienen. Het Gemeentehuis van de Toekomst-project ‘Slimme raadpleegomgeving in de broekzak van de burger’ verrijkt lokale besluiten met labels voor beleidsthema’s, locatie en versies. Dat zorgt ervoor dat gebruikers de besluiten toepassingen kunnen gebruiken om lokale besluiten eenvoudiger te doorzoeken, maar ook dat die toepassingen aanverwante data verzamelen en ontsluiten.¹⁰⁶ Digitaal Vlaanderen werkt aan een digitale assistent om dienstverlening meer in mensentaal proactief aan te bieden.¹⁰⁷

Een ander aspect slaat op de herkenbaarheid van publieke dienstverlening verhogen. Die kan verbeteren door een vertrouwensvol websitebeleid, heldere en digitaal toegankelijke websites met kwaliteitsvolle informatie en heldere instructies (voor de reductie van leerkosten en psychologische kosten). Dat betekent enerzijds websites screenen en verouderde informatie verwijderen of updaten. De IPDC en LPDC’s kunnen een authentieke bron vormen om websites te voeden met correcte informatie.¹⁰⁸

In Nieuw-Zeeland zorgt gedigitaliseerde regelgeving er bv. voor dat nieuwe ouders gepersonaliseerde informatie over dienstverlening krijgen.¹⁰⁹ Finland zette het project AuroraAI op, een nationaal AI-programma dat burgers proactief ondersteunt bij belangrijke levensgebeurtenissen

¹⁰⁴ Diependaele, M. (2024). [Beleidsnota Digitalisering en Interne Dienstverlening Vlaamse Overheid: Facilites, Vastgoed en Documentbeheer 2024-2029](#), p. 26.

¹⁰⁵ Diependaele, M. (2024). [Beleidsnota Digitalisering en Interne Dienstverlening Vlaamse Overheid: Facilites, Vastgoed en Documentbeheer 2024-2029](#), p. 10.

¹⁰⁶ ABB (2025). [Slimme raadpleegomgeving in de broekzak van de burger](#).

¹⁰⁷ Digitaal Vlaanderen (2025). [Ondernemingsplan en jaarrapportering Digitaal Vlaanderen](#).

¹⁰⁸ SERV (2024). [Advies en rapport betere publieke dienstverlening](#).

¹⁰⁹ New Zealand Government (2025). [SmartStart](#).

zoals het zoeken naar werk of het aanvragen van gezondheidszorg. De achterliggende regelgeving wordt daarbij automatisch vertaald naar concrete diensten die via één digitaal loket beschikbaar zijn.¹¹⁰ OSLO-steps was een Vlaams pilootproject om *user journeys* te vereenvoudigen en personaliseren.¹¹¹

Digitale beleidsvoering helpt de aanvraag van publieke diensten vergemakkelijken.

- Digitalisering maakt een proactief aanbod van diensten mogelijk¹¹² en om aan automatische rechtentoekenning te doen.
- Via once only gegevensuitwisseling kunnen formulieren maximaal ingevuld worden met reeds gekende data.
- Slimme assistenten kunnen helpen bij het invullen van formulieren of de te volgen instructies vertalen op maat van de gebruiker.
- Datakoppelingen van de eigen systemen met loketten – rechtstreeks of via dataruimten – helpen formulieren in te vullen (cf. supra, rapportageverplichtingen vereenvoudigen). Voor burgers zijn persoonlijke datakluisen een tool om data door te geven. Een voorbeeld is het delen van actuele inkomensdata om op die manier onmiddellijk publieke diensten te krijgen die inkomensafhankelijk zijn, zonder te moeten wachten op actualisering van inkomensdata op basis van fiscale bronnen, want die weerspiegelen de inkomenssituatie van twee jaar eerder.¹¹³
- Regelgeving digitaliseren helpt om vergunningsaanvragen te screenen op (een actuele lijst van) uitdrukkelijke verboden.¹¹⁴ Het BRISE-project in Wenen (Building Regulations Information for Submission Involvement) identificeert en controleert de digitale bouwmodellen van indieners van een bouwvergunning automatisch op afwijkingen van prescriptieve verplichtingen (dus verplichtingen waar er geen interpretatie is) en geeft feedback. Dit versnelt het vergunningsproces aanzienlijk.¹¹⁵ In principe zouden zulke checks ook kunnen gebeuren vooraleer de definitieve indiening van een vergunningsaanvraag gebeurt.
- Met het project Grensverleggend vergunnen heeft het Departement Omgeving een AI-oplossing ontwikkeld om de aanvraagprocedure en doorlooptijd van vergunningsaanvragen te verkorten (cf *infra*, kader).

¹¹⁰ Europees Parlement (2021). [The AuroraAI Programme](#).

OESO (2022). [The AuroraAI: A Human-Centric and Life-Event Based Public Sector Transformation](#).

¹¹¹ SERV (2024). [Rapport publieke dienstverlening](#), pp. 79.

¹¹² SERV (2023). [Rapport interoperabiliteit](#), pp. 150-151.

¹¹³ SERV (2023). [Rapport interoperabiliteit](#), pp. 148-149.

¹¹⁴ SERV (2023). [Advies interoperabiliteit](#), p. 11.

¹¹⁵ OESO (2025). [Governing with Artificial Intelligence](#), p. 189.

Sandbox-project “Grensverleggend Vergunnen”

De verbetering van het omgevingsvergunningsproces biedt aanzienlijke kansen dankzij AI. De sandbox “Grensverleggend Vergunnen” van het Departement Omgeving i.s.m. Deloitte werd tijdens de Vlaanderen Hackathon 2025, georganiseerd door Digitaal Vlaanderen, PIO, VLAIO en Sandbox Vlaanderen, bekroond als winnende oplossing. Hierbij werd regelgeving van verschillende bestuurslagen (Vlaams, lokaal enz.) rondom ruimtelijke ordening geselecteerd via de internationale Deloitte regelgevingsdatabank RegExplorer en aangevuld met lokale bronnen zoals de lokale bouwcode, en vervolgens geïntegreerd in een digitale regelgevingstweeling.

Door toepassing van norm engineering, gebaseerd op het FLINT-framework, werd deze regelgeving omgezet naar mens- en machineleesbare code. AI speelt hierbij een cruciale rol door deze conversie aanzienlijk te versnellen. Zodra de wetgeving in deze gestandaardiseerde, digitale vorm beschikbaar is, kan agentie AI automatisch de conformiteit van een aanvraag toetsen aan de geldende vereisten, op basis van de geo-locatie en het onderwerp van de vergunning.

De bekroonde sandbox richt zich op het verbeteren van het vooroverleg binnen de vergunningsprocedure, in lijn met de aanbevelingen van de Gemengde Commissie Vergunningen. Burgers en ondernemingen krijgen op basis van hun specifieke locatie en aanvraag een helder overzicht van de voor hen relevante regelgeving, gepresenteerd in begrijpelijke taal en met verwijzingen naar de originele teksten. Op basis van AI-gestuurde controles ontvangen zij directe feedback over de volledigheid en relevantie van hun aanvraag, evenals inzicht in de mate van conformiteit met de vereisten. Dit maakt het mogelijk om de aanvraag bij te sturen voordat deze wordt ingediend, waardoor het risico op procedurefouten afneemt. De online assistent verhoogt zo de transparantie en begrijpelijkheid van het proces, waardoor de tussenkomst van bijvoorbeeld een architect of omgevingsambtenaar bij minder complexe dossiers vaak overbodig wordt.

Omgevingsambtenaren ontvangen aanvragen via een overzichtelijk dashboard en cockpit, ondersteund door AI-onderbouwde beslissingssuggesties, wat het vergunningsproces verder versnelt. Er blijft altijd een *human-in-the-loop* om de juiste rechtentoekenning te waarborgen. Dankzij deze ondersteuning kunnen ambtenaren meer tijd besteden aan complexe en uitzonderlijke aanvragen, waar hun interventie de grootste toegevoegde waarde heeft. Zo verlaagt het verbeterde vergunningsproces de administratieve lasten en frustraties bij burgers en ondernemers en draagt het bij aan een sterkere economie.

Bron: [Digitaal Vlaanderen](#).

Digitale beleidsvoering maakt het mogelijk om notificaties over verplichtingen of publieke diensten te krijgen (met opt in of opt out).

De interactie tussen ondernemingen en de overheid wordt vaak bepaald door deadlines en vaste tijdstippen. Zo zijn er deadlines voor rapporteringen, attesten of aanvragen van publieke diensten en inwerkingtredingen voor regels.¹¹⁶ Die zijn vaak terug te vinden in de regelgeving. Gedigitaliseerde regelgeving laat toe om up-to-date notificaties te sturen. Die notificaties kunnen bv. vanuit het e-Loket ondernemers en het Verenigingsloket verzonden worden en beheerd.

¹¹⁶ Vlaamse Jeugdraad (2025). [Advies regulitis](#), p. 10.

Regelgeving eenvoudiger implementeren door gedigitaliseerde regelgeving¹¹⁷

Ondernemingen en instanties moeten implementatiekosten maken om hun systemen up-to-date te houden met nieuwe regelgeving.

Gedigitaliseerde regelgeving vergemakkelijkt de implementatie van publieke dienstverlening voor instanties en lokale besturen, doordat die rechtstreeks in dienstverleningsprocessen kan ingezet worden.

Door toepasbare regelgeving niet alleen in machineleesbare mensentaal, maar ook als code op te stellen die onmiddellijk in de software van ondernemingen en instanties inzetbaar is, kunnen de administratieve lasten dalen. In combinatie met een dataruimte om regelgeving periodiek op te halen (cf. *supra*, Een digitale regelgevingstweeling inzetten om regelgeving beter vindbaar te maken) krijgen ondernemingen zo een end-to-end oplossing proactief notificaties te krijgen over nieuwe regelgeving, en nieuwe regelgeving ontvangen in een vorm die onmiddellijk implementeerbaar is in de eigen bedrijfssystemen. Het gaat dan bv. om wijzigingen aan de fiscale regelgeving invoegen in boekhoudpakketten. Een belangrijke voorwaarde is dat het steeds om prescriptieve regels moet gaan die duidelijk interpreteerbaar zijn.

Die manier van werken zorgt wel voor een verschuiving van administratieve lasten van ondernemingen (en instanties of lokale besturen) naar de betrokken individuele regulerende overheid (het parlement, een administratie). Tegelijkertijd vallen de totale maatschappelijke kosten lager uit door schaalvoordelen en een uniforme interpretatie van regelgeving.

Minder administratieve lasten bij handhaving¹¹⁸

Bij de handhaving van regelgeving komen heel wat administratieve lasten voor burgers en ondernemingen kijken. Zij moeten o.a. heel wat data bijhouden en overmaken, tijd en middelen vrijmaken voor meerdere inspecties voor te bereiden en bij te staan.

In het algemeen helpt digitalisering om handhaving en inspecties beter op elkaar afstemmen, o.a. door aan betere gegevensuitwisseling te doen, waardoor reeds gekende data gedeeld en hergebruikt kan worden en inspecties op elkaar afgestemd.¹¹⁹ Het Vlaams Handhavingsplatform zou daaraan moeten bijdragen.¹²⁰

¹¹⁷ SERV (2025). [Advies Regelrecht op doel](#), p. 13.

¹¹⁸ OESO (2025). [Governing with Artificial Intelligence](#), pp. 188-195.

¹¹⁹ SERV (2023). [Advies kaderdecreet Vlaamse handhaving](#), p. 15.

Zie ook SERV (2023). [Rapport samenwerking tussen het Vlaamse en federale niveau en met de andere gemeenschappen en gewesten](#), p. 71-73.

¹²⁰ Agentschap Justitie en Handhaving (2025). [Vlaams Handhavingsplatform](#).

Een digitale beleidsvoering helpt administratieve lasten verlagen door regelgevende autoriteiten zoals economische regulatoren en inspectiediensten te helpen om meer programmatisch en proportioneel te handhaven via risico- en outcome gebaseerde benaderingen. Op die manier zijn o.a. minder inspecties op het terrein nodig. Het gaat dan o.a. om:

- Datamodellen voor aan risico-detectie te doen up-to-date houden door die te voeden met gedigitaliseerde regelgeving.
- Het samenbrengen van data om risicocriteria te bepalen en aan te passen of om aan risico-modellering te doen.
- Het samenbrengen van data zoals satellietdata en economische data via dataruimten en analyse op basis van AI om aan risico-detectie te doen. Het Horizon-project DETECTIVE wil dit bv. doen voor de detectie van de traceerbaarheid en authenticiteit van NGT-gewassen en dierlijke producten (*New Genome Techniques*) en zo o.a. het markttoezicht verbeteren.¹²¹

¹²¹ Detective (2025). [Detection of NGT products to promote innovation in the European Union](#).